

Taxa postala
 eláírás: 11. sz. út
 No. 224.718 929.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-n.) 18
 Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
 Havonta 110, negyedévre 320, fél-
 évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
 földre: Havonta 1, negyedévre 3,
 félévre 5, egészévre 10 dollár. Hír-
 hetések díjazás szerint. Az „UJ
 KELET” az erdélyi és bántéri
 sajtóság egyetlen napilapja. Cik-
 kjeink utánnymását csak a for-
 rás megjelölésével engedjük meg.

Robert
 Budapest
 II. e 8

UJ KELET

ESZDŐPOLITIKAI LAP

Bérmentelen leveleket nem fogadunk el.
 Szerkesztők: Marton Ernő, János Puskas, János Puskas, János Puskas.
 Csalórtók, 1932. nov. 17.
 3693. EV
 CHILSVAN 10. XV. 11
 261. SZÁM

Nobel díj és politika

A svéd Akadémia ezidén az irodalmi díjat John Galsworthynak adta. Most jött meg annak a híre, hogy miért részesítették ezidén angol író ebben a kitüntetésben. Az angolok ugyanis ugyiszólván követelték maguknak ezt a díjat, mert a két ország között kereskedelem-politikai tekintetben közeledés van kialakulóban és azt akarják, hogy ezt a közeledést egy ilyen irodalmi díjjal még jobban kimélyítsék. Anglia annyira ment ebben a kívánságában, hogy a walesi herceget küldte Stockholmba, hogy ezt a dolgot egyenesse.

Amint az eredmények mutatják, sikerült is nekik, mert John Galsworthy megnyerte a díjat: 171.752 svéd koronát, amely ma, e valuta legyöngyültése ellenére is, szép summát reprezentál.

De nem ezen az összegen és talán nem is Galsworthy személyén van a hangsúly, hanem azon, amit ez az író képvisel az irodalomban. Galsworthy, aki egészen szokatlanul kinemesedett nyelvezettel ír, egyúttal igen jó és kritikusa a polgári osztálynak, amely ma válságát éli Angliában is, ahol a legszebb és legnagyobb tradíciói vannak. Az angoloknak ez a kimagasló írói zsenije észreveszi és szemmel a büszke tradíciók és konvenciók mögött ennek az osztálynak a korhadtságát és egyúttal látnoki szemmel fedezi fel azt a szellemet, amely ezt az osztályt mégis vezetésre predesztinálja. Az angolok Nobel-díjas költője tehát politikai reprezentánsként is szerepel ebben a kitüntetésben. Néhány évtizeddel ezelőtt fejcsoválva, vagy kritizálva állottak meg az emberek egy ilyen eset előtt, ma azonban ez a dolgok legtermészetesebb rendje. A politika behatol a szellemi élet titkos redői közé, hatalmába veszi a szép irodalmat is, ami valaha elvonatközöttan hatott, különállóan, saját életét élve. Ma? Aki művész nem állítja be képességeit valamely politikai irányzatba, nem tud megélni. Ezt nem gazdasági vonatkozásban kell érteni, hanem kulturális és művészi értelemben. Ha tehát Galsworthy, ez a szubtilis lélek is programiro lett, ez annak a jele, hogy a művészet erősen gyakorlatiasodik. És nyilván nagyon jó, hogy a polgárság megmentése, nek ilyen kitűnő szószólója akadt, mint amilyen Galsworthy.

Legutóbb 1925-ben Bernard Shaw nyerte el az angolok közül a Nobel-díjat. Ő a munkásság és a szélső szocializmus hirdetője. Most a polgári világ reprezentálója lett a győztes. Ha lehet szó egy magasabb társadalmi szintézisről, akkor bizonyára ez a két reprezentáns fogja azt megcsinálni. És pedig nemcsak Anglia számára.

A hetvenéves Gerhardt Hauptmann

A szüzességbe kényszerített Szellem korszakában a toll napszámosai számára önmegtestés jelent, ha olyan férfit ünnepelhetnek, aki sohasem árulta el a hivatást, amelyre tehetsége predesztinálta.

Eme ritka példányok közül való Gerhardt Hauptmann, a nagy német drámaíró, aki immár hetvenedik életéhez érkezett anélkül, hogy az „írásstudók árulásának” valaha is részesévé szegődött volna.

Ez pedig nagy szó, különösképpen napjainkban, amikor a szellemi sekélyesség, a szellemi hamisítás és szellemi lakajtempó, mint kulturális életünk legjellegzetesebb szimptomája vonult be a film, az irodalom és a sajtó mocsaras dzsunjéjébe.

Gerhardt Hauptmann zsenije tiszta maradt, mint az első hó fehérsége, mint a lovag pengéje, mint a csillagok fényessége. Erdek, megvesztegetettség, az olcsó sikerhajászat mocská nem ért el hozzá. Ifjúságának forradalmi élanja, mellyel a német szociális drámát teremtette meg, nem törött derékbe, csupán elmélyült, a germán mélységek kutatójává változott, melyből a Lélek legszebb igazgyöngyeit hozta fel.

A szociális vajadás kínjainak paroxizmusában vergődő Németországban és

Sem a nemzeti szocialisták, sem a szociáldemokraták nem hajlandók tárgyalni Papennel

A „Vorwärts” szociáldemokrata lap a szocialista és kommunista munkásság egységfrontjának kércsét vettette fel

Berlin, november 16. Papen mára kérette magához a pártvezéreket. A meghívással a kancellár eleget tesz Hindenburg elnök kívánságának. Nemzeti szocialista részről nem fognak eleget tenni a meghívásnak. A vezetők távol vannak a birodalmi fővárostól s Hitler csütörtökön érkezik Berlinbe. Egyidejű jelentés szerint a szociáldemokrata párti birodalmi gyűlési frakció vezetősége szintén nem fog tárgyalni Papen kancellárral. A frakció újabb

határozatot hozott, melyben követeli Papen kormányának visszalépését. Egyébként Papen tárgyalásai a párt vezérekként három-négy napot fognak igénybe venni s a hét végére véget érnek.

Berlin, november 16. A Vorwaerts szociáldemokrata lap újra felveti azt a kérdést, nem volna-e lehetséges egységfrontba tömöríteni a szociáldemokrata és kommunista munkásságot.

A zürichi kanton-tanácsban csaknem összeverekedett a jobb és baloldal a genfi zavargások miatt

Zürich, november 16. A kanton-tanácsban a polgári pártok és a baloldaliak között a genfi események megítélése és a katonaság mozgósítása kérdésében éles véleményeltérések állanak fenn. A tegnapi ülésen több ízben a heves szóharc csaknem totállegességig fajult, úgy

hogy háromszor fel kellett függeszteni az ülést. A hangulat izgatott volta miatt este már meg sem kísérelték az ülés továbbfolytatását. Egyébként a balbamerényllettel kapcsolatban őrizetbe vett 45 kommunista közül harminckettőt szabadlábra helyeztek.

Angliában hüvösen, Németországban ellenségesen fogadták az új francia leszerelési tervezetet

Sir John Simon ma ismerteti Genfben az angol leszerelési tervezetet

London, november 16. Sir John Simon csütörtökön Genfben a leszerelési világtörvény elnöksége előtt ismerteti fogja az új angol leszerelési tervezetet, melyet hosszú, gondos munkával készítettek elő. Egyidejű jelentés szerint angol hivatalos körökben igen hüvösen fogadták a francia konstruktív leszerelési tervezetet. A lapok hírei szerint Genfben is hüvös fogadtatásra talált az új francia tervezet.

Ugyancsak német hivatalos helyen az új francia konstruktív leszerelési tervről éles kritikával nyilatkoznak. Hangoztatják, hogy a tervezet nem is

leszerelési javaslat, hanem Európa új politikai szervezése francia hegemonia alatt. A tervezet a német egyenjóság ügyét nyitva hagyja s olyan feltételekhez köti, amelyek csak messzi jövőben következhetnek be.

Felháborítónak tartják azt az indítványt, hogy a gyarmatokkal rendelkező hatalmak gyarmati hadseregei nem szelendők le és azt is, hogy a francia kormány ki akar térni nehéz tűzértségének megsemmisítése elől, holott ezt a németek a versaillesi szerződés határozományai szerint ki nem kerülhették.

Európában Gerhardt Hauptmann hetvenedik születésnapjának ünneplése nem ver, nem verhet jelentékeny visszhangot. Kevesek ünnepe ez, holott a nagy tömegek ünnepe kellene, hogy legyen.

Mert bár Hauptmann a szellemnek olyan magszlatait járta meg, amelyre csak igen íesen juthatnak fel — egyes műveiben n is a tömegek vágyainak és igazságainak szószólója volt.

Es ő, a hetvenéves költő az, aki Goethe és Schiller in legnagyobb megszólaltatója a német írásművelésben az egyeemes embernek, melyet mégis a leggermánabb formákban, a legnémetebb sajátosságokkal fejezett ki.

Hauptmann kétségkívül a német Ibsen, aki azonban — a természetes fejlődés vonalán haladva — túlnőtt a polgári problémákon és részben a szociális kérdések, részben az egyéni ember felkutatlan lelki területeinek kutatójává és feltárójává lett.

Zsenialitásán kívül emberi n yságának igazi mértékét az az intraadja meg, mellyel mindmáig elleállani az olcsó divatok csalogatának s amellyel a Toll szentségét meg tudta

óvni az erkölcsi sekélyesség vonalán haladó politikai áramlatok befolyásától, a plutokraták és ipari kapitányok mindent megvenni és kibérelni kész kísértéseitől.

Nagy dolog ez ma, amikor a színpadok, könyvkiadók és sajtóvállalatok egy tekintélyes részének élén a szellemi élet üzletes kalózai ügtenek az anyagi és csakis anyagi siker lidércei után s amikor annyi féltékenység, megalkuvó szellemi lakaj szolgálja ki az emberek szellemi dekadenciájának alacsonyrendű igényeit.

Gerhardt Hauptmann hetvenedik születésnapja az európai, de főleg a német kultúra legválságosabb fordulópontjára esik, amikor minden kockán forog és minden veszendőnek látszik.

De talán éppen ezért kettőzöttön fontos, hogy a nagy német költő dicsőségét fennen hirdesse a komolyak, az igazak, az aggodalmaskodók ajka, hogy nevével zászlóként lobogtassa meg ama mocsár fölött, melynek szellemi és erkölcsi békái immár tulkuruttyolják azokat a zenei hangokat, melyek egy tisztultabb kor megnyilvánulásai voltak s amelyeket meg kell menteni a tisztultabb jövő számára is.

VILAG TÖRKPE

Vadsztrájk és választás

Berlin, november hó.

A berlini közlekedési sztrájkot a kommunista sztrájkvezetőség a birodalmi gyűlési választásokat követő napon szép csöndesen lefújta.

A sztrájk során néhány szerencsétlen munkás a fűbe harapott, több mint százan súlyosan megsebesültek, vagy ezren elvesztették kenyérüket és a sztrájk — mint az előrelátható volt — annak rendje és módja szerint megbukott. De a kommunista párt, amely Berlinben a harmadik helyen állott a nacionálszocialisták és a szociáldemokraták mögött, a legerősebb párt lett és első helyre került, a birodalomban pedig tizenegy új mandátumot hódított. Az orosz szovjet tizenegy éves fennállása alkalmából rendezett moszkvai ünnepségeken bizonyára nagy lelkesedést keltett az a hír, hogy a német elvtársak közül ezennel nem nyolc, vankilencen, hanem kerek számban nyomják a birodalmi gyűlési padokat. Ezért érdemes volt — Papennek a villamos sztrájkot kiprovokálni!

Nem titok, hogy a berlini közlekedési vállalat nem a maga jószántából hirdette ki pont a választások előtt néhány nappal, hogy alkalmazottainak munkabérért óránként két pfénninggel leszállítja, ha nem magasabb utasításra. Saját felelősségére a vállalat nem is merte volna ezt megtenni közvetlenül a választások előtt, hiszen a legostobább villamosutasasági direktor is tisztában van azzal, hogy ilyen lépésnek messzemenő és kiszámíthatatlan politikai következményei lehetnek. Ha a villamosutasasaságak életkérdés is lett volna a munkabérlészállítás, akkor is várt volna vele négy-öt napot s eszébe sem jutott volna a választások előestéjén ki kényszeríteni egy sztrájkot.

A sztrájkra a Papenkormány volt szükség.

A mostani választásoknak — ez volt ebben az évben az ötödik választás — az volt a céljuk, hogy lehetetlenné tegyék egy centrum-nacionálszocialista koalíciónak a hatalom átvételét. A megelőző birodalmi gyűlésben ennek a két pártnak együttvéve többsége volt, amennyiben a mandátumok ötvenhárom százalékát magukénak mondhatták. Ha Hitler és Brüning megegyeztek volna, — s ennek megvolt a lehetősége — maguknak követelhették volna a hatalmat és a Papenkormányt nem maradt volna más hátra, mint szó nélkül átadni helyét. A bárók kabinetje ennek az eshetőségnek akart elebevégni az új választások kiírásával, mert joggal remélhette, hogy a nem túlságosan nagy barnafekete parlamenti többség az új választásokon el fog olnvadni. A centrum sokat veszített népszerűségéből azáltal, hogy Hitlerrel nyílvánosan paktált, azonkívül arra is számítani lehetett, hogy a katolikusok konzervatív erelmű része az új választásokon a Papenkormányt támogató német nemzetiek táborába megy át. A másik reményessége az volt Papennek, hogy a nacionálszocialisták is erősen veszíteni fognak az új választási eredményeikhez viszonyítva, egyszerűen azért, mert amióta a nagyipar megszűnt őket anyagilag támogatni, azóta nincs pénzük a választási propagandának az eddigi mértékben való kifejtésére.

Ha a kormány számítása nem is volt hibás, Hitler mindenestre ellensúlyozta a választási propaganda csökkentését azzal, hogy hihetetlenül élesre srófolta fel a választási agitáció hangját. Nem volt még olyan kormány Németországban, a szociáldemokrata Müller-kormányt sem véve ki, amely ellen a náciik kiméletlenbül és könyörtelenbül harcoltak volna, mint a Papenkormány ellen. Az izgatásban tullicitáltak még a kommunista demagógiát is és a náciik választási szónokai között akadt olyan is, aki nyíltan azzal állt elő, hogy ha Papen nem távozik a helyéről, akkor megcsinálják a forradalmat ha másként nem megy, hát a kommunistákkal együtt.

Talán éppen ez a frázis kölcsönözte Papennek az ötletet a berlini közlekedé-

si sztrájk kiprovokálására. A számítás egyszerű volt. Bizonyosra lehetett venni, hogy ha egy olyan nagy nyilvános vállalat, mint a villamostársaság, közvetlenül a választások előtt áll munkabércsökkenéssel elő, akkor a kommunisták gondolkodás nélkül kiadják a jelszó a sztrájk kikiáltására. Minél értelmetlenebb és veszedelmesebb a sztrájk, annál inkább, mert annál nagyobb a valószínűség, hogy a szociáldemokraták megkísérik a sztrájk kitérését megakadályozni, amit aztán ki lehet használni olyan jelszavak kibocsátására, hogy „a szociáldemokraták sztrájkterörök.”

A sztrájk a kommunistáknak csak használhatott de nem így a nacionálszociálistáknak és a szociáldemokratáknak. A náci nagy része nemzeti bolszevista és okvetlenül nyomban hátat fordított volna Hjt. lerek, ha a sztrájkban nem vesz a kommunistákkal együtt részt. A párt jobb szárnya viszont szélső reakciós és előre látható volt, hogy ezek az elemek soha sem bocsátják meg Hitlernek, ha sztrájkot rendez a kommunistákkal együtt.

Bizonyos tekintetben hasonló volt a helyzet a szociáldemokratáknál is. A párt zöme a sztrájk ellen volt, mert értelmetlennek és kilátástalannak tartotta. A villamosművek szociáldemokrata alkalmazottai maguk is a sztrájk kimondása ellen szavaztak és meg is akadályozták a kommunisták és náci szavazataival szemben, hogy a sztrájk kimondásához szükséges kétharmad többség létrejöhön. A szociáldemokrata párt balszárnyának azonban az volt az álláspontja, hogy bár mennyire értelmetlen és kilátástalan is a sztrájk, még sem szabad a teret a kommunistáknak és a náciaknak átengedni. Bár ez a döntés bizonyára szerepet játszik abban, hogy a szociáldemokrata szavazatok száma a legutóbbi választásokhoz képest több mint négy százalékkal csökkent, a veszteség mégis aránylag jelentéktelen és mindenesetre csak csekély töredéke annak, ami akkor állt volna elő, ha a párt kar karban Hitlerrel meg Thälmannal beugratja a szerencsétlen villamos alkalmazottakat a kezdettől fogva kudarcra ítélt sztrájkba. Azoknak a szociáldemokratáknak, akik vasárnap a sztrájkügyből kifolyóan tartózkodtak a szavazástól, vagy a kommunistákra szavaztak, hétfőn estére, amikor a kommunisták sztrájkvezetőség sietve kihirdette a sztrájk abbahagyását, már kinyílt a szemük és alig huszonnégy óra múlva bizonyára meg is bánták már, hogy hűtlenné váltak pártjukhoz.

A nacionálszociálisták a szociáldemokratákkal ellentétes álláspontra helyezkedtek: a balszárnyuk kedvéért résztvettek a sztrájkban. Ennek a döntésnek a kikényszerítésében nagyrésze volt a Hjt. párt központi propagandaelnökének, dr. Goebels Józsefnek, aki néhány év előtt még a német kommunistapártban töltötte be ugyanezt a magas tisztséget. Goebels berlini lapjában most aztán versenyre kelt hajdani elbarátaival és olyan „osztályharcos” frázisokat produkált, hogy négy napos tevékenysége után a Hjt. párt kétféle választó elvesztését könyvelhette el. Bizonyos hogy a berlini közlekedési sztrájk nélkül is erős veszteségek érték volna a nacionálszociálistákat, de hogy a vereség ilyen katasztrofális arányú lett, az a villamosalkalmazottak vadsztrájkjának köszönhető.

Papen elérte, amit akart: a nacionálszociálistáknak és a centrumnak nincs többsége a birodalmi gyűlésben. A német kormány azt reméli, hogy így a parlamentaris kormányzat lehetetlené válik és minthogy valakinek mégis csak kormányozni kell, megmaradhat tehát továbbra is helyén, Papen elfelejti, hogy a német nép ezúttal nemcsak Hitler ellen döntött, hanem Papen ellen is. A választók kilencven százaléka olyan pártokra adta szavazatát, amelyek nyíltan ellenségei a bárók kormányának. Ezt a tényt nem lehet olyan egyszerűen tudomásul venni, mint ahogy azt Papen, az egykori huszárkapitány snájdígságával teszi.

A nép kilencven százaléka ellen nem lehet kormányozni Németországban!

K. Gy

Select mozgó

Ma premier!

Select mozgó

„Szegény leányt nem szabad elvenni”

nagyszerű operett rendezte: Wilhelm Thiele. Főszerepekben:

Renatta Müller és Hermann Thimig

Ilyen film Clulon még nem futott!

Egy felfüggesztett halászlé ügynök bosszúból agyonlőtte igazgatóját

Bucuresti-Bukarest, november 16. (Az Uj Kelet tud.) Ismailban tegnap véres dráma játszódott le. A Halászlé Igazgatóság felfüggesztette állásától Cocos Alexandru halászlé ügynököt. Cocos tegnap megjelent Teodorescu igazgató irodájában és felelősségre vonta felfüggesztése miatt. Éles szaváltás keletkezett, amely odáig fajult, hogy Cocos hirtelen elővette revolverét és három golyóval lelőtte az igazgatót, aki azonnal meghalt. A gyilkos tisztviselőt letartóztatták.

Átmeneti krízis a cionista exekutívében

Farbstein és Neumann bejelentették a Jewish Agency exekutívéből való kilépésüket

London, november 16. H. Farbstein és Emanuel Neumann a cionista exekutív gazdasági osztályainak vezetői Palesztinából táviratilag közölték Nahum Szokolovval, a Világszervezet elnökével, hogy a költségvetés megcsökkentése és a munkáspárti exekutív-tagok magatartása elleni tiltakozás jeléül ki akarnak lépni a Jewish Agency exekutívéből. Tiltakozásuk főleg az ellen irányul, hogy véleményük szerint a munkáspártoknak az exekutívében lévő delegátusai konzekvens módon azt a tendenciát követik, hogy az exekutív nemcionista tagjainak segítségét rá-

nyomják a maguk bélyegét az exekutív egész munkájára.

Nahum Szokolov és a cionista vezető tényleg mindent elkövetnek, hogy Farbsteint és Neumann elterítsék lemondási szándékuktól és remény van arra, hogy sikerülni fog áthidalni a nehézségeket és az exekutív momentáni krízisét kiküszöbölni.

H. Farbstein, a lengyelországi Mizrach vezetője és Emanuel Neuman az amerikai cionisták reprezentánsa, mint ismeretes, a középosztály-kolonizáció érdekeit képviselték az exekutívben.

Négyezer holtnak hitt német és magyar hadifogoly gyarmatot alapított Szibériában

Helsingfors, november 16. Már régóta szállingóznak olyan hírek, hogy Szibériának ugyszólván teljesen ismeretlen területein, ahol emberek jóformán eddig nem is éltek, hadifogolygyarmatok vannak. Ezeket a híreket most váratlanul megerősítette dr. Hilton Pál, egy ilyen hadifogolytelepülés vezetője, aki a napokban a finn fővárosba érkezett.

Hilton, aki messze, minden emberi kulturától Észak-szibériában egy német település vezetője, a következőket mondotta a haza már sohasem térő hadifoglyok kolóniájáról:

A német település neve Polranovics Ucholy. 1919-ben alapítottuk és Vladivosztoktól északra 36 napi lovaglásra fekszik.

Amikor kitért az orosz forradalom, négyezer német fogoly volt egy észak-szibériai táborban. A négyezer ember legnagyobb része az irtózatos hidegben elpusztult és a megmaradt 1800, miután hiába kísérletezett, hogy hazajusszon — kolóniát alakított. A kolóniát Baranovicsról és Ucholyról nevezték el, arról a két helyről, ahol fogságba jutottak.

A helynek nincs semmiféle kapcsolata Németországgal, de nincs kapcsolata a tőle délnyugatra fekvő osztrák és magyar hadifoglyok által alapított kolóniával sem. A két telep között a távolság ugyanis tulinagy.

Hilto szerint az osztrák és magyar kolónia 1500—2000 hadifogolyból áll és hasonló körülmények között alakult.

Zavargás nélkül folgl le az osztrák állami ünnep

Bécs, november 16. Az állami ünnep, amelynek a közvélemény a legnagyobb aggodalommal nézett elébe, a legteljesebb rendben folgl le. Csak itt-ott került sor jelentéktelen összetűzésekre, a melyeket a nagyszámban kivonult rendőrség azonnal likvidált.

A szociáldemokrata párt felvonulása reggel kilenc órakor kezdődött a Ringen. A Burgszínház előtt találkozott össze a hatalmas tömeg és innen vonult a Rathaus előtti térre, ahol a párt vezetősége Seitz polgármesterrel az élén egy tribünön foglalt helyet. Jelen volt Loebe, volt német birodalmi gyűlési elnök is. A felvonulásban mintegy hatvanezer ember vett részt. Zavaró momentum nem merült fel.

Délután a munkás sportszövetség hatalmas ünnepet rendezett a stadionban, amelyen Loebe és dr. Deutsch, volt hadügyminiszter lelkesítő beszédet mondott. Festői látványt nyújtottak főleg a gyermekek csoportjai, amelyek csapat- és egyéni tornamutatókat produkáltak.

A náci felvonulása délután fél ketőkor kezdődött és nagyon szegényes képet mutatott. Mintegy kilencezer civilruhás fiatalember gyűlt össze a Karlsplatzon. Még a karszalagot is levette a parancsnokló rendőrtiszt. A náci Frauenfeld közlégi tanácsos szokásos uszító beszéde után gúnydalokat énekeltek a köztársaságra, majd zajos tüntetések között vonultak el. A rendőrség azután feloszlatta a kisebb csoportokat. Incidens nem igen fordult elő mindössze egy jelentéktelen eset a Schwedenbrückén, ahol a szociáldemokrata munkások egy provokáló náci alaposan helybenhagytak. A sebesültet a legközelebbi órszobán kötötték be. Kiseb zavargások voltak Klagenfurtban, ahol a náci meg akarták zavarni a köztársaság ünnepét. A rendőrség kénytelen volt közbelépni és a provokáló náciakat a munkások kezei közül kiszabadítani.

Ugyvédi határidő napló 1933

Lepage-nál Kvár

NYOMBAN rendelve 300 lej, később 400 lej utánvétellel, vagy előfizetve franko.

NEW-YORK-szálló penzió-rendszere

Egész napl teljes ellátással, fűtéssel, kiszolgálással 180 lejől 220 lejig

A NEW-YORK télikertjének éttermében minden este:

Halász Lajcsi

közkezdvelt énekes cigányprimás jazz és kombinált zenekara hangversenyez. 30 leles ebéd és vacsora komplett manü

Bucuresti-B
Uj Kelet tud
amely a par
nyitotta, az
közlelebről
az adókvetés
ról beszél. A
szórol-szóra

„Kormányo
dést tenni
helyreállítás
rékossági pol
az állami app
megerősíti az
sok felett.
hogy növelje
sorban is az
lenlegi kiveté
metódusainak
utján. Az ad
kozza az össze
az adók fele
vetési módjuk
megakadályoz
terhek viselés
Ennek meg
nak: az egye
illetékek meg
Uj alapokra
monopólium,
kek, a fényüz
mint a látvány
Mély reformot
vinni a vámb
ban is.”

Eddig szól
szusa a trónbes
san általánossá
semmit hogy
a kormány tés
azonban valós
trónbeszéd ezt
az egyenes adó
viszont az indí
vetési módjána
ságbán az indí
hát az élet ujal
teni. Az egyene
doit a kormány
tere nagyon jó
adóterhek, külö
ságnál, messze
teherbíróképes
nál és illetékek
embe vette Ma
népszövetség sz
Rist és a szak
egy olyan orsz
aága évente há
cigaretárra, sem
gény, mint az
visszaesése mut
érték azt állap
egyenes adókbo
kasszálni az ál
fogyasztás ille
jövödelmeznek,
esett vissza oly
ban, mint aminő
lek csökkentés
Konkluzióképpen
ték, hogy a külf
kekből jelentős
bevételeit az ál
tette ezt az álls
vállalja annak
rendkívül súlyos
adóemeléssel fok
Kérdés azonban,
fog-e járulni az
latokhoz?

Men
igaz

Ami a szeszim
nem teljesítette
1927 előtti rez
követelte. Ezzel
lenlegi szervezet
jának megfelelő
ugyanakkor válto
ni a monopól jel
Valószínű, hogy
igazgatót, a J
ügyi alminiszteré

A trónbeszéd e
passzusa az, ame
mot jelenti be. A

A trónbeszéd újabb adóemelés rémét vetíti előre

A népszövetségi szakértők kívánságának megfelelően fel fogják emelni az összes indirekt adókat és fogyasztási illetékeket. Hetenként csak négy ülést fog tartani a parlament

Milyen lesz az új választójogi reform?

Bucuresti-Bukarest, november 16. (Az Uj Kelet tud.) A hosszú trónbeszéd, amely a parlament őszi ülészakát megnyitotta, az ország lakosságát talán legközelebb érinti az a passzus, amely az adókévités és behajtás reorganizálásáról beszél. A trónbeszéd vonatkozó része szóról-szóra a következőképpen hangzik:

Fokozni az adójövedelmet — adóemelés nélkül

„Kormányom meg fog minden intézkedést tenni a költségvetési egyensúly helyreállítására érdekében. E célból takarékosági politikáját folytatva, megkezdi az állami apparátus leegyszerűsítését és megerősíti az ellenőrzést az állami kiadások felett. Ugyanakkor oda fog hatni, hogy növelje az állam jövedelmeit, elsősorban is az összes illetékek és adók jelenlegi kivételi, ellenőrzési és beszédési módjainak radikális megváltoztatása útján. Az adóreform célja az, hogy fokozza az összes adónevek hozadékát nem az adók felemelése, hanem inkább kivételi módjokban megváltoztatása révén, megakadályozva mindenekelőtt is az adóterhek viselése alól való kibuvást.

Ennek megfelelően módosítottatni fogunk az egyenes adótörvényt, a bélyegilletékek megállapításáról szóló törvényt. Új alapokra lesznek helyezve a szesz, monopólium, valamint a petróleumilletékek, a fényüzési és forgalmi adók, valamint a látványossági és autóilletékek. Mély reformot akar a kormány keresztülvinni a vámhivatalok adminisztrációjában is.

Mit jelent „az adókévités tökéletesítése“?

Eddig szót az adóreformot jelző passzus az adóemelésről. Javarást tulságosan általánosításokból áll ez a passzus, semmint hogy ki lehetne belőle hámozni a kormány tényleges intencióit. Annyi azonban valószínűnek látszik — bár a trónbeszéd ezt nem mondja —, hogy ha az egyenes adókat nem is fogják emelni, viszont az indirekt adók és illetékek „kivételi módjának tökéletesítése“ a valószínűleg az indirekt adók felemelését, tehát az élet újabb drágulását fogja jelenteni. Az egyenes adó emelésére nem gondolt a kormány, amelynek pénzügyminisztere nagyon jól tudja, hogy a jelenlegi adóterhek, különösképpen a városi lakosságnál, messze túlterhelik az adófizetők teherbíróképességét. Az indirekt adóknál és illetékeknél viszont mégis figyelembe vette Madgearu Charles Rist és a népszövetségi szakértők ajánlásait.

Rist és a szakértők azzal érveltek, hogy egy olyan országban, amelynek lakossága évente három-négy milliárdot költ el cigarettára, semmiesetre sem olyan szegény, mint aminők az összebevételek visszaesése mutatja. Általában a szakértők azt állapították meg, hogy amíg egyenes adókból alig tud valamit is inakasszálni az állam, addig a különböző fogyasztási illetékek változatlanul jól jövedelmeznek, tehát a fogyasztás nem esett vissza oly tragikusan nagy arányban, mint aminőre az egyenes adóbevételek csökkentéséből következtetni lehet. Konklúzióképpen a szakértők kijelentették, hogy a különböző fogyasztási illetékekből jelentős mértékben szaporíthatnák bevételeit az állam. Madgearu magáévátette ezt az álláspontot, hogy a kormány vállalja annak az ódiáját, hogy a mai rendkívül súlyos körülmények közepette adóemelésel fokozza az élet drágaságát. Kérdés azonban, hogy a parlament hozzá fog-e járulni az adóemelési törvényjavaslatokhoz?

Menesztik a pénzügyi vezérigazgatót

Ami a szeszmonopólium illeti, Madgearu nem teljesítette Rist kívánságát, aki az 1927 előtti rezsimhez való visszatérést követelte. Ezzel szemben a monopólium jelenlegi szervezését Madgearu koncepciójának megfelelően módosítani fogja és ugyanakkor változtatásokat fog eszközölni a monopólium jelenlegi vezetőségében is. Valószínű, hogy Zamfir Bratescu vezérigazgatót, a Jorga-kormány volt pénzügyi alminiszterét menesztik.

A trónbeszéd egy másik igen fontos passzusa az, amely a választójogi reformot jelenti be. A vonatkozó passzus ar-

ról beszél, hogy az új választójogi reform a megyei proporcionalitás elvén épül fel. Amennyiben ez a rendszer azt jelenti, hogy a megyénként abszolút, vagy relatív többséget elért jelölőlisták kapják meg az összes mandátumokat, úgy a kisebbségek a jövőben ki volnának zárva a parlamenti tevékenységből. Egyedül a magyar párt juthatna mandátumhoz és azt is csak a székely megyékben. Aligha valószínű azonban, hogy a kormány ilyen rendszer bevezetésére gondoljon. Maniu legutóbbi kolozsvári tartózkodása alkalmával kijelentette, hogy neki magának van egy bizonyos elgondolása a választójogi reformról. Az ő terveze a proporcionalitás elvén épül fel ugyan, de megadja a képviselői lehetőséget a kisebbségi listáknak is.

Ami a kisebbségeknek ígérnek

A kisebbségekre vonatkozólag a trónbeszéd igen lakonikusan állapítja meg, hogy a kormány gondoskodni fog kultu-

rális, társadalmi és vallási szükségleteik kielégítéséről. Nem említi viszont egy szóval sem a kisebbségi statutumot, amelynek elkészítését állítólag már megkezdte a miniszterelnökség. Általában a trónbeszéd igen hosszú — felolvasása több mint egy félórát foglalkoztatja az uralkodót. A többség különösen megtap-solta a lej stabilitásának fenntartására vonatkozó passzust, amellyel a kormány ismételt dokumentálni kívánta, hogy restabilizációs, vagy inflációs gondolatok távol állnak tőle.

Vajdát ünnepe a többség értekezlete

A kormánypárt kedden délután értekezletet tartott a kamara egyik szekciójában. Maniu kifejtette a többségi képviselők és szenátorok előtt, hogy miután Vaida minden kérése ellenére is lemondott és Mihalache, a párt első alelnöke sem vállalta a kormányalakítást, kénytelen volt ő ezt a súlyos feladatot magára vállalni. Elfogadta tehát a megbízatást a

trón, az ország és a párt érdekében. Hatalmon marad addig, amíg a trón bizalmát bírja.

Pop-Csicsó István, Grossu képviselő, Georocanu szenátor a parlament bizalmáról biztosítják a Maniu-kormányt. Madgearu pénzügyminiszter megállapítja, hogy a nemzeti parasztpárt ma szolidárisabb, mint valaha. Javasolja, hogy a parlament csak heti négy ülést tartson, keddtől péntekig, hogy a hét napjain a képviselők kéréseiben tartózkodhassanak. A javaslatot az értekezlet elfogadja, Georocanu indítványára kimondják, hogy üdvözlő táviratot menesztzenek a vakbéloperációból felépült Mihalachenak és a gyöngékedése miatt Kolozsváron maradt Vaida Sándornak, Vaida egyébként az értekezlet állandó ünneplésének tárgya volt. Végül ismét Maniu szólalt fel, aki hálaát fejezte ki az uralkodónak, hogy a pártot hatalomra hívta.

Sor kerül a városi tartozások konverziójára is?

Akcióba lépnek a „gazdasági boisevizmus“ ellenségei

Bucuresti-Bukarest, november 16. (Az Uj Kelet tud.) Megirtuk, hogy különböző politikai pártokhoz tartozó személyiségek mozgalmat indítottak a lej stabilitásának megvédésére és a „gazdasági boisevizmus“ ellen. Gazdasági boisevizmus alatt értik e mozgalom irányítói mindazokat a törvényeket, amelyeket az előző kormányok az adósságok érdekében megszavaztattak, tehát a mezőgazdasági tartozások konverziójáról szóló törvényeket is. A parlamenti szeszció is előreláthatólag ennek a harcnak a jegyében fog kialakulni. Egyrésztől a Goga—Junian—Lupu csoport, amely a burkolt infláció mellett küzd, másrésztől az ortodox kapitalisták, akik a jelenlegi jogrendszer feltétlen fenntartása mellett állanak. Kettejük

között áll a kormány, amely pénzügyi politikájában a középuton fog előreláthatólag haladni. Fenntartja a lej stabilitását — mint azt a trónbeszéd is jelzi —, de igyekszik olyan törvényeket hozni, amelyek megfelelő védelemben részesítik a különböző adóskategóriákat.

Érdekes ebből a szempontból az, hogy beavatott forrásból származó értesülések szerint a kormány még ebben a szeszcióban javaslatot terjeszt a parlament elé a városi adósságok védelméről. Mihalache belügyminiszter lapjában, a Taranismulban cikket írva, kifejtette legutóbb, hogy a mezőgazdákhoz hasonló rossz helyzetben vannak a városi adósságok is. A kormány nem nézheti tétlenül vergődésüket és ezért „idejében és mértékkel, meg-

felelő intézkedéseket tesz az ő érdekében is“. Az egyébként nagyon rezervált Maniu ugyancsak kijelentette a városi adósságok küldöttsége előtt, hogy a kormány foglalkozni fog ezzel a kérdéssel és tanulmányozza azokat a törvényhozási intézkedéseket, amelyek a városi adósság helyzetét megkönnyíthetnék. Hogy milyen formában fog ez megtörténni, az természetesen felettébb bizonytalan. Valószínű, hogy ez a védelem csak a városi ingatlanok tulajdonosaira fog vonatkozni és csak bizonyos természetű tartozásokat fognak konverzió alá vonni.

A „gazdasági boisevizmus“ elleni front éles harcra készül a városi tartozások konverziója ellen.

A londoni román követ biztató ígéreteket tett az angliai zsidó szervezeteknek a romániai zsidókérdés megoldására

A Joint Foreign Committee memorandumot nyújt be a román kormánynak az állampolgársági kérdés rendezésére

London, november 16. A Board of Deputies of British Jews a napokban megtartott ülésén Leonard G. Montefiore, az Anglo-Jewish Association és a Joint Foreign Committee elnöke jelentést terjesztett elő a különböző országok zsidóságának helyzetéről.

— A zsidók gazdasági helyzete — mondotta többek között — az összes országokban igen súlyos. Politikai tekintetben azonban bizonyos kilátások mutatkoznak.

— A fekete pont Ausztria. A fajvédő diákság magatartása súlyos veszedelmet jelent. Ha a diákok brutalitásai zsidó kollégáikkal szemben megismétlődnek, úgy azt a szimpátiát, aminek még örvend Ausztria a külföldön, meg kell rövidítenünk. Spanyolországban és Olaszországban „Cion Bölcsseinek jegy-

zükönyvét“ terjesztik, amelyre eljuttattuk ezeket az országokba Lucian Wolf és a londoni „Times“ erre vonatkozó válaszíratait.

— Romániában Maniu elnöklete alatt új kormány alakult. Titulescumak, a kisebbségi kérdés egyik ismert szakértőjének külügyminiszterre való kinevezése reményt nyújt arra, hogy Románia megfelelőbb módon fogja kezelni a kisebbségi kérdést. A napokban beszélgetést folytattam — mondotta Montefiore — Ciotori román követségi titkárral, aki kijelentette, hogy a román kormánynak határozott kívánsága a Joint Foreign szervezetével való együttműködés a romániai zsidókérdés megoldásának ügyében. A követségi titkár közölte, hogy a kormány a közel jövőben új állampolgársági törvényjavaslatot ter-

jeszt a parlament elé. Ciotori közvetíteni fogja a román kormánynak a Joint Foreign Committee memorandumát az állampolgársági kérdés ügyében. Az antiszemita kilengések ellen is szigorú törvényeket fog életbeléptetni az új román kormány.

A londoni követség bejelentései számunkra egészen újszerűen hangzanak. Különös azonban, hogy ezek a biztató ígéretetek csak külföldön hangzanak el és itt mélyen hallgatnak a kormány eme terveiről.

— Meggyilkolták Spanyolország fő kormányzóját. Londonból jelentik: A Daily Express madridi jelentése szerint Cestao, Spanyolország fő kormányzóját meggyilkolták. A tettes bennszülött katoná.

Szinkör Mozgóban Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap d. e. 11-kor és délután minden nap három előadásban 4, 7 és fél 10 órakor:

Tanase álma

Egy óra Tanase film. Az első románul és németül beszélő hangosfilm és másfél óra Tanase-revü. Tanase és nagyszerű társulata személyes fellépése! Helyárak: páholyülés 45 lej, földszint 35 lej, erkély 18 lej

Husz vagon cukortartalom egy vizeshordóban

Négyszázötven kiló csempészett zacharint fogtak el Nagyváradon és Nagykárolyban ünnepléses külsőségek között megsemmisítették. Öt duplafenekű fahordóban csempészték a nagymennyiségű zacharint Nagyváradra. Nincsen tettese a csempészésnek

Carei Mare—Nagykároly. (Az Uj Kelet kiküldött tudósítójától.) Néhány héttel ezelőtt különös csempészési botrány patant ki Nagykárolyban, melynek keresztlüvelti módja mindennél jobban bizonyítja, hogy jól megszervezett csempésztársaságok igyekeznek naprólnapra kijátszani a vámörsegek éberségét és vámentesen juttatják át a határokon a belföldön keresett árucikkeket. Október elején a Schenker et Co. szállító cég nagyváradai fiókájához öt vashordó érkezett, melynek kísérőlevelei szerint a hordók halzsirt tartalmaztak. A vashordókon a Chemische Industrie Elbe Dresden felírás szerepelt. A feladó gyár a szállító cégnek olyan diszpozíciót küldött, hogy a hordókért valaki jelentkezni fog, akinek azokat ki kell majd szolgáltatni. Később a gyár újabb diszpozíciót küldött Nagyváradra és eszerint a szállító cégnek Nagykárolyba, a Scarlatescu vámirodához kellett eljuttatnia az öt hordó halzsirt, vámolás végett, innen pedig egy kolozsvári cég raktárába kellett volna elhelyezni.

A duplafenekű hordók

A Schenker cég tudomásul vette és végre is hajtotta a diszpozíciót. Az öt hordó halzsirt Nagykárolyba szállították, ahol Maiorovicu Traian vámfőnök vette át az árut és vett tudomást a különös tartalmu intézkedésről. Petru Mihai szatmári németi vámfőnökkel együtt Maiorovicu kibontotta a hordókat és ezeket rendben is találta. A hordóban valóban halzsirt volt, csak hogy a hordók fenekére a földhöz viszonyítva túlságosan magos volt, ami a vámtiszték szemében gyanút keltett. Tüzetesebb vizsgálat alá vették a hordókat és megállapították, hogy duplafenekűek. Ekkor lakatossal felnyitották a kettős feneket és szenzációs leletré bukkantak.

Négyszázötven kiló zacharin

A hordókban félkilós csomagolásban összesen 450 kilogram zacharint találtak. Kilencszáz darab ilyen félkilós csomag volt a hordók kettős fenekében elhelyezve. A nagyrértékű lelet a vámtisztviselők körében óriási feltűnést keltett és azonnal megindult a nyomozás annak megállapítására, hogyan került a halzsirtos hordóba a zacharin és ki lehetett a csempészsés értelmi szerzője. A tettest azonban nem sikerült leleplezni a nyomozásnak. A fokozatos felelősségről való intézkedések folyamán úgy a Schenker et Co. céget kellett megbüntetni, annak elnére, hogy a cég teljes jóhiszeműségét igazolta.

Egy csempész, aki nem is létezik

A zacharin csempészsés büntetéséről egy törvény intézkedik, mely minimális büntetés irányoz elő. Így a Schenker céget összesen 500 lej pénzbüntetésre ítélték a vámmhatóság. Az igazságtétel egyelőre folyik a nyomozás. Az igazi csempész állítólag egy Stern Hillel nevű hivatasos máramarosszigeti csempész. A rendőri nyomozás egyelőre csak azt állá

pitotta meg, hogy ez a Stern Hillel valójában nem is létezik.

Megsemmisítették a drága zacharint

Tettes hiányában így egyelőre elmarad a dolog bünygyi nyomozása. A zacharint azonban a vámmhatóság lefoglalta és azt a cukormonopólium rendelkezésére bocsátotta. Mint ilyen esetekben mindig, a monopólium most is úgy intézkedett, hogy az elkobzott árut meg kell semmisíteni. A zacharin pedig tekinélyes értéket képvisel. Ennek a mennyiségnek becsült értéke 400 ezer lej. Ami a zacharin cukortartalmát illeti, az elkobzott áru értéke sokkal tekintélyesebb. Egy kiló zacharin cukortartalma 450 kiló cukorérték felel meg, ami 230.000 kilónak, tehát husz vagonnak felel meg. Ezt a horribilis értéket megsemmisítette a cukorközpont, illetőleg rendeletet adott ki a mennyiség megsemmisítésére.

A 450 kiló zacharin utolsó útja

Szerdán, 15-én este kilenc órakor tekinélyes asszisztencia jelenlétében zajlott le Nagykárolyban a zacharin megsemmisítésének aktuusa. A cukorközpont Ullmann Ferencet, a Magyar Általános Hitelbank nagyváradai főtisztviselőjét bízta meg a megsemmisítési művelet levezetésével. Rajta kívül e sorok írója, egy bukaresti román lapkoncern munkatársa,

A hetekben hurcolkodik át az iklódi iparos-jesiva Kolozsvárra

Kibővítik az üzemet más iparágakkal. Hétfélagu intézőbizottság vezeti a Jesiva ügyeit

Cluj-Kolozsvár, november 16. Jelentette az Uj Kelet, hogy az iklódi iparos-jesivát áthelyezik Kolozsvárra. Az áthelyezést indokolta teszi számos körülmény. Mindezek között az, hogy a városban a műhelytermékeinek elhelyezésére nagyobb lehetőség van, azonfelül könnyebben és biztonságosan fejlődhetik az iskola üzeme, az asztalosmesterségen kívül lehetőség nyílik arra is, hogy kibővítsék a jesivát más iparágakkal. Ebben az ügyben a napokban a Chevra Kadisa ülésében értekezletet tartottak, amelyen a kolozsvári zsidó közélet számos vezető egyénisége vett részt. Az értekezletet Glasner Akiba főrabbi nyitotta meg és ismertette a jesiva fontosságát a gyakorlati nevelés és a vallás szempontjából. Örömet fejezte ki afelől, hogy Kolozsvár zsidósága ilyen szép intézménnyel fog gyarapodni, amely a gazdasági krízis ellenére sem fogja különösen megterhelni a város és az ország rész vallásos zsidóságát. Viszont erkölcsi és nevelési szempontból nagy nyereséget jelent a jesivának Erdély fővárosában való működése. Ha a növendékek Kolozsváron képezik ki magukat a vallási ismeretekben és az iparban, itt a vallásosságot is ambicionálni fogják már azért is, mert a hitközség számos olyan intézmény fölélt rendelkezik amelyek ugyszólván elmozdítják azt, hogy a jesiva ifjúsága megmaradjon vallási szellemében. Különben is erős felügyelet alatt állanak a fiúk, úgy, hogy ebben a tekintetben aggályok nem merülhetnek fel. Arra kérte az értekezletet mondja ki az átköltözés sürgősését. Az értekezlet tagjai az indítványt egyhangúan elfogadták.

Adler Sámuel, az orthodox hitközség volt elnöke, meleg szavakkal üdvözli a zsidó produktív szellemnek Kolozsvárra való áttelepítését és arra kéri a zsidó közélet tényezőit hogy karolják fel szertettel ezt az intézményt, amely hivatva van a zsidó ifjúság számára egy boldogabb jövő perspektíváit megnyitni. Ja, vasolja egy hétfélagu előkészítő bizottság kiküldését, amely egyuttal vezetné is az ügyeket. Javaslatára kiküldték az ideiglenes bizottságot, amelynek tagjai: Ad-

ler Zsigmond elnök Fisch Sándor adminisztrációs intőző továbbá Njemberger Ernő, Goldmann Béla, Grünwald Jakab, Rosenfeld Armin és Jäger Sijmon.

Az ideiglenes vezetőség ugyanazon a napon gyűlést tartott és megtárgyalta az átköltözés módjait. A husz növen, dékből álló jesiva néhány hét múlva már Kolozsváron fog dolgozni. Minthogy kilátás van a menza és a műhely kereteinek kibővítésére valószínű, hogy ez a számgyarapodni fog. Ezt valószínűvé teszi főleg az a körülmény, hogy Kolozsváron könnyebben lehet majd értékesíteni a műhely termelvényeit és ha a zsidó társadalom munkát ad az olcsón és szolidul dolgozó jesivaműhelynek, ez azt fogja jelenteni, hogy a jesiva látogatóinak száma is gyarapodni fog. Az ügy iránt egyébként orthodox hivatalos körökben is meleg szimpátiával viseltetnek és az iroda morális támogatását is megígérte a jesivának. Még 1928-ban megboldogult Ullmann Sámuel, a beszercei iroda vezetője, továbbá a Varadon élő vizsni zsidó főrabbi, a ma gyarláposi, a dési, a szászrégeni, a nagyváradai a temesvári, gyárvárosi, a brassói, a nagyszabeni, a kiseneyi, a bethleni, a marosvásárhelyi főrabbi és számos más orthodox tekintély ajánlotta pártolásra a jesivát. A jesiva igazgatója továbbra is Braun Henrik főrabbi aki a héber és tal mudi tárgyakat tanítja és felügyel a fiúk vallási nevelésére. A főrabbi a hét tnyomó részét itt fogja tölteni Kolozsváron.

Olcsó könyvhét nov. 3—10-ig! Magyar, német, francia jó könyvek hallatlan olcsón. Virékre utánvétellel szállít, nem teszt cserél Lepage Cluj. Kérjen jegyzéket.

Chemnitzben halálra ítélték egy baloldali munkást. Berlinből jelentik: Chemnitzben a rendkívüli külön bíróság egy baloldali munkást halálra ítélt. A munkás politikai önzseccsapás alkalmával lövegyverrel halálra sebezett egy nemzeti szociálistát s egy másikat is megsebesített.

Egy üveg „IGMÁNDI” mindig otthon legyen. Hogy, ha szükség van rá, gyorsan segítsen!

Hasznos tudni,

hogy a deris hangulat, a jó közérzés mindig a gyomor és belek kifogástalan működésétől függ.

Szorulásban szenvedőknél, emésztési hiányoknál pedig

Schmidthauer természetes

Igmándi

keseürve válik be legjobban

Forradalmi cselekményekre készülnek a kommunisták Bulgáriában

Szófia, november 16 Bulgáriában ujjban nem mulik el nap, hogy a kommunista mozgalom ne adna munkát a hatóságoknak. Szófiában a rendőrség kommunistá delegátusok titkos összejövetelét leplezte le, amely egy lengyel kommunista házban folyt le. A rendőrség száz negyvenkét delegátust tartóztatott le a titkos összejövetel miatt és megállapította, hogy az ország minden részéből e kongresszusra összegyűlt kiküldöttek száma hatszázra rug. A rendőrség ezenkívül öri zette bet hat munkáspárti képviselőt.

A bulgáriai munkáspárt feloszlását már régóta követelik a parlamenti pártok. Hogy a feloszlátás eddig még nem történt meg, az a bolgár parasztszövet, ségnek tulajdonítható, amely ellenzi ezt az akciót mert attól tart hogy ebben az esetben a kommunista szavazók a földmi vesszővetség agrárkommunista szárnyára adnak le szavazataikat, ami a szobranje ban nehézségeket idézne elő. Az ügyéség öt képviselő ellen felforgató üzelmek miatt emelt vádat és kérte a képviselők mentelmi jogának felfüggesztését. A bolgár törvények szerint a képviselőkre 5 évi fegyházbüntetés vár.

A kommunisták már most számolnak azzal, hogy pártjukat, a bulgáriai munkáspártot feloszlatták és megtették az előkészületeket a bekövetkezendő illegális állapot keresztülharcolására.

Ebben a periódusban a bulgáriai kommunisták kizárólag forradalmi cselekményekkel szándékoznak dolgozni. Bebizonyosodott hogy a bulgáriai kommunisták Bécsen és Berlinen át futárok útján közvetlen összeköttetést tartanak fel Moszkvával, ahonnan megkapják akcióikhoz a szükséges pénzüsségeket is.

Különös buzgalommal láttak neki a bolsevisták a bulgár főiskolások megdolgozásához. Naponta a legulsóbb zavarás sok fordulnak elő a szófiái egyetemen és a verekedések a kommunista és a nacionalista diákok közt ugyancsak napirenden vannak. Mivel az egyetemi hatóságok nyilvánvalóan képtelenek rendet teremteni, viszont vonakodnak az állami hatóságokat segítségül hívni, a belügyminiszter felkérte az egyetem rektorát, hogy a legerélyesebben lépjen fel a rendbontókkal szemben, mert különben az egyetemet a rendőrség felügyelete alá helyezik. A zavargások diákvézereit figyelemztették, hogy kitiltják őket Szófiából. A nacionalista diákok legutóbb rá támadtak egy étköz helyiségre, ahol a kommunista főiskolások ebédeltek és teljesen szétrombolták azt.

Az egyik kávéházban lelőttek három rendőrtisztet, akik a helyszínen meghaltak. A tettesek eddig még megmagyarázhatatlan módon, nyomtalanul eltűntek. Kiderült, hogy a meggyilkolt rendőrtisztek a nyolc év előtti polgárháború alkalmával nagy szerepet játszottak a felfegyverzett kommunista bandák üldözésénél és így kétségtelen hogy a merényletet bulgáriai kommunista cselekvők követték el, akiknek kinyomozása folyamatban van.

A Bné Jiszrael cionista diákkör ma csütörtökön este fél 9 órakor Fötér 22. szám alatti helyiségében gyűlést tart, amelyen N. Feibisch Mendele Mocher Sefarimról tart előadást. Kérjük az összes cionista diákok pontos megjelenését.

Az összes emberi ismeretek tárháza az egykötetes Geniuss-Lexikon, 40.000 cikk, 110.000 sor, 1600 hasáb, 800 ábra és mellékletek füze, prop. kiadás, 120 lej, vászonkötésben 150 lej Lepage-nál, Kolozsvár. Beküldve portómentes, utánvét portó 20 lej.

ST. LÁSZLÓ
kellemes illatu
Pipere-szappan
fertőtlenítő hatása megőrja
betegségekétől

Tiszta való nem ámitás, **CZINK-nél** készül legszebb festés és tisztítás

Bra
a h

mire az or

Bucuresti.
(Az Uj Kelet
ügyi hatóság
nemében
kezdtek meg
szó, hogy a
lottnak nyit
get, akiről rö
életben van.
orvos egy in
világra küld
diagnózisána
A brailam
vó megyei k
nappal ezelő
culina és Dir
kettőn tifusz
tatkoztak. R
meghalt. Hol
művésccsaládn
A temetés
ban lévő Pa
különös törté
rasztjainak.
Constantin M
a tifuszos bet
észrevette, ho

Besugó

Öt özi
disz

Cluj-Kolozs
Kelet tud.) A
szerdán délel
gatásokat Pa
den elhangzó
vizsgálatnak
hogy fényt d
törj manőver
ügvek hátteré
tézkeséssel
hasonló ügylet
lős költségeik
bűnyü aktáib
bukaresti Picc
dó találka he
róknak, és be
ból gazdagon
tériumi rendő
A nagy „tit
hamisítási ügy

Egy
uisá

Sztambul, n
török újságíró
tett a szigetén,
Trockij, a szás
törtézködött. A
retett volna k
orosországg és
Trockijhoz azo
Trockijhoz azo
jutni, intervjut
ellenében hajlan
író, akinek terr
az ezer dollár
Halásznak öltöz
és elhelyezkedet
rendszerint ide
ugyan sikerült
védélyesen hal
kerülnie.

Mind a ketten
tigon ültek egy
mulva Trockij n
és megkérdete
fogalkozik. Az
hogy csodálkozik
kíhez van szere
kozott, mire az
mél bedobta a
ki közismert sz
cál, nagyon csod
dotta, hogy ki ő
szott Oroszorszá

— Es most ki
a „halász”.

Braila megyében feltámadt a holtta nyilvánított páciens,

mire az orvos injekciókkal megölte, hogy előző diagnózisát igazolja

Bucuresti-Bukarest, november 16. (Az Uj Kelet tud.) A brailai igazságügyi hatóságok szenzációs és a maga nemében páratlanul álló bűnyűben kezdtek meg a nyomozást. Arról van szó, hogy a megyei kórház főorvosa halottnak nyilvánított egy tifuszos beteget, akiről rövidesen kiderült, hogy még életben van. Erre — vad szerint — az orvos egy injekcióval ténylegesen a más világra küldte a páciens, hogy előző diagnózisának helyességét igazolja.

A brailamegyei Viziru községben lévő megyei kórházba utalták néhány nappal ezelőtt Lupescu földműves Niculina és Diminica nevű lányait. Mindkettőn tifuszos megbetegedés jelei mutatkoztak. Rövid idő után a két lány meghalt. Holttesteiket kiadták a földművescsaládnak, amely eltemette őket. A temetés után a kórház szolgálatában levő Paraschiva Negrea asszony különös történetet mesélt el a falu parasztlányainak. Eszerint egy délután dr. Constantin Mădărieac megyei főorvos a tifuszos betegek kórtermét látogatta, észrevette, hogy az egyik Lupescu lány

mozdulatlanul fekszik. Azt hitte, hogy a lány nincs már életben, mire átszállította a halottasházba. Másnap reggel midőn Paraschiva Negrea asszony takarítani akart a halottasházban, megdöbbenve látta, hogy a „halott” a terem egyik sarkában sir, reszket a hidegtől. Azonnal a főorvoshoz rohant és jelentést tett a látottakról. Az orvos csakugyan életben találta a lányt. Erre ismét felfektette az asztalra és egy injekciót adott be neki, mire Niculina Lupescu örökre elköltözött az élők világából.

A parasztlány, akik az asszony elbeszélését hallgatták, azonnal jelentést tettek a hatóságoknál. Pastia főügyész azonnal kiszállt a helyszínre és széleskörű vizsgálatot indított be. A kihallgatott főorvos kijelentette, hogy az asszony elbeszélése fantáziálás csupán. Ezzel szemben Negrea asszony a főügyész előtt fenntartotta vallomását, mire elrendelték a holttest exhumálását, annak megállapítására, hogy csakugyan az injekció okozta-e Niculina Lupescu halálát.

Besugók és kijárók eldorádója a bukaresti Piccadillyben

Ott lözték ki a kolozsvári bélyeghamisítást is. Kun Andor diszkrétan távollátotta magát a bélyeghamisítástól

Cluj-Kolozsvár, november 16. (Az Uj Kelet tud.) A bélyeghamisítási ügyben szerdán délelőtt újra folytatta a kihallgatásokat Pastia vizsgálóbíró. A kedden elhangzott vallomások alapján a vizsgálatnak most az a feladata, hogy fényt derítsen az azzánprovokatóri manőverekkel kieroszakolt bűnyűgyek hátterére és végre radikális intézkedésekkel vegyék elejét annak, hogy hasonló ügyletek finanszírozásával millió költségekbe verjék az államot. A bűnyűgy aktáiból az is kiderül, hogy a bukaresti Piccadilly kávéházban állandó találka helye van azoknak a kijáróknak, és besugóknak, akiket az OP-ból gazdagon jutalmaz a bélyeghamisítási rendőrségi osztály.

A nagy „titok”, a kolozsvári bélyeghamisítási ügy, Bukarestben mindenki

által tudott dolog volt és a rendes napi zugkereskedelmi ügyletek mellett a kolozsvári bélyeghamisítás is, mint Stern Albert egy sikeres tranzakciója szerepelt.

Kun Andor, akinek szeszinspektori működésének már vége, szintén a Piccadillyben szerzett tudomást a bélyeghamisításról, de óvatosan távol tartotta magát tőle. A besugóknak és kijáróknak erre az eldorádójára lett most figyelmes a vizsgálóbíró és az ügy nyomozása során erre is fordítja a figyelmet. Szerdán délelőtt dr. Gherman Ioe bélyeghamisítási felügyelő jelent meg a vizsgálóbíró előtt, aki erre vonatkozólag adott felvilágosításokat. Utána újra kihallgatták Stern Albertet, aki ezúttal is megmaradt első vallomása mellett.

Egy halásznak öltözött török újságíró szenzációs intervjúja Trockiijal

Sztambul, november 16. Egy ismert török újságíró röviddel ezelőtt látogatást tett a szigetén, az egyetlen helyen, ahol Trockiij, a száműzött szovjetnépbiztos tartózkodott. Az újságíró intervjút szeretett volna kérni Trockiijtól, Szovjet-országra és a kommunizmusra illetően. Trockiijhoz azonban igen nehéz hozzájutni, intervjút pedig csak ezer dollár ellenében hajlandó adni. A török újságíró, akinek természetesen nem volt meg az ezer dollárja, cselhez folyamodott. Halásznak öltözött, horgot vett magához és elhelyezkedett a parton, ahol Trockiij rendszerint idejét szokta tölteni. Csakugyan sikerült rövid idő múlva a szenvedélyesen halászó Trockiij közelébe kerülnie.

Mind a ketten órákon keresztül hallgattak egymás mellett. Néhány óra múlva Trockiij megszólította a „halászt” és megkérdezte tőle, hogyan él és mivel foglalkozik. Az újságíró tette magát, hogy csodálkozik és megkérdezte, hogy mihez van szerencséje. Trockiij bemutatkozott, mire az újságíró közömbösen ismét bedobta a horgot a vízbe. Trockiij, aki közismert személyiségnek tartja magát, nagyon csodálkozott ezen és elmondta, hogy ki ő és milyen szerepet játszott Oroszországban.

— És most ki ott az ur? — kérdezte a „halász”.

— Ott ma az összes proletárok, vagyis a hozzád hasonló szegény emberek ellen. sége uralkodik: Sztalin. Ő a legrosszabb szultán ezen a világon.

— És ez a szultán sok ideig fog még uralkodni?

— Nem fog sokáig uralkodni! Sok ellensége van és rövidesen meg fogják gyilkolni.

— Ki fogja meggyilkolni, hiszen a hadsereg őrzi?

— Ó, drágám — válaszolta Trockiij —, ebben a hadseregben senki sem szereti őt tulságosan.

— És az ur vissza fog térni Oroszországba, ha majd megölik Sztalin szultánt?

— Persze, hogy visszamegyek, hiszen várnak ott engem mindazok, akik hüek maradtak a néphez.

— Akkor én is veled megyek. Trockiij rövid gondolkodás után így válaszolt:

— Rendben van. Együtt megyünk, hogy egy nagy népért dolgozzunk.

Bucsuzásnál Trockiij pénzt adott a halásznak, hogy vegyen egy jobb horgot magának.

— A kolozsvári Zsidó Jótékony Nőegylet f. hó 20-án, vasárnap délután 5 órakor a Newyork téli kertjében tartja a második táncos teadélutánját.

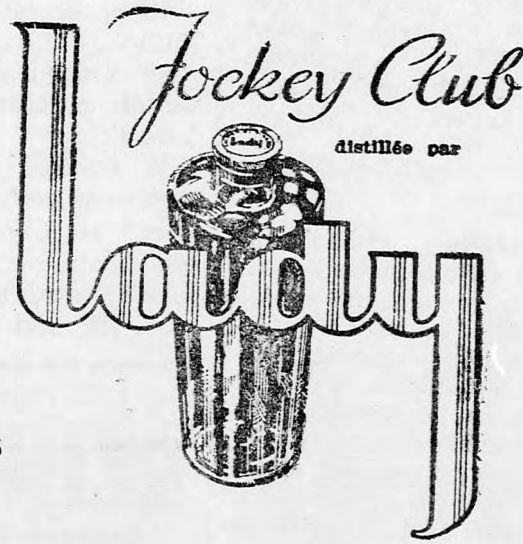

Intimek, bájosak a five o'clock-teák, amelyeket a társasági hölgy a szezonban rendszeresen látogat. A szabónok egymást mulják felül az elegánsabb toalettek, a kalaposok pedig a szebbnél szebb kalapok készítésében.

Az elegáns hölgyek, akiknek hetenként három vagy négy teadélutánjuk van, tudják, hogy egy bedörzsölés a híres Jockey Club kölnivel emeli

bájukat, vonzóbbá mint a virág, olyan üdévé teszi őket. A Jockey Club kölniviz hírnevét szubtilis illatának köszönheti, amely minden cseppiből árad. Vásároljon még ma egy üvegcsét!

EAU DE COLOGNE

AUTRES PRODUITS

Lady

Perle de Paris - Parisienne - Chat Noir - Rouge et Noir

VALÓDIÁK CSAK EREDETI LEPECSÉTELTE ÜVEGCSEKBEK

Kedden huszonharmadikán mond ítéletet a törvényszék Pavel Constantin bűnperében

Hajnali háromig tartott a keddi tárgyalás

Cluj-Kolozsvár, november 16. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári törvényszék harmadik szekciója kedden hajnali három óráig tárgyalta a Pavel Constantin pert. Előbb dr. Popa Adam, majd Dobrescu bukaresti ügyvéd beszélt. A védők botrányosnak minősítették a Pavel pert, melyre egyáltalán nem volt szükség. Bosszu műve, vagy egyéni ambíciók hajtották a feljelentés értelmi szerzőit, akik ilyen alantas módon kompromittálták és hureolták meg az ország legjobb nevű színházi rendezőjét és az egykori, nagyszerű tenorénekést. A védők szerint azonban a vádlók és az ügyész nem tudták bizonyítani, hogy Pavel valóban elkövette-e azokat a bűn

cselekményeket, amelyek miatt a törvényszék előtt áll. A törvény értelmében csak tettenérés esetében lehet ítéletet mondani hasonló bűncselekményekben.

A védőbeszéd elhangzása után Colfescu ügyész hosszasan replikázott, majd Xantopol védő tartott ellenreplikát. Hajnali háromig tartottak a perbeszéd, majd Ienciu elnök kihirdette, hogy szerdán délelőtt lesz ítélet. Ekkor nagy hallgató közönség gyűlt egybe a tárgyalóteremben. Felvonultak az opera és nemzeti színház összes művészei. A zsúfolt teremben enunciatla az elnök, hogy a törvényszék huszonharmadikán kedden délelőtt mondja ki az ítéletet.

EGYESÜLETI ÉLET

A „Zsidó paraszti asszony“

Reiter Lunca előadása a nagyvárad-i Wizo kulturdélutánján

Nálunk bizonyára még szokatlanul hangzik, de a Wizo-nak az újjáépülő Pa. lesztinában már vannak parasztasszonyai is. Erről és a Bécsben megtartott Wizo Council üléséről tartott előadást Nagyváradon Reiter Lunca országos ügyvezető a Wizo helyiségében (Schwartz Menyhértné leányintézet) igen nagy-számú közönség előtt, Dr. Markovits Ig-nácné elnöknő meleg szavakkal üdvözölte a Wizo országos ügyvezetőjét, majd Reiter Lunca a Council tanácskozásainak lefolyását ismertette. Ejjel-nappal tanácskoztak, a legkomolyabb problémákat vitatták meg.

Megemlékezett Nahalról, az Emek völgyének gröngyéről, az Emek kellős közepén épült kolóniáról, ahol a Wizo egy világhírű és mintaszerűen berendezett leányfarmot tart fenn, ahol 90 leány nyer a mezőgazdaságban, konyhakertészetben, baromfitenyésztésben és méhészetben mintaszerű kiképzést. Nahal a Wizo nők büszkesége. A mezőgazdasági leányiskolát a Hollandiából elszármazott Chana Meisel Schochat vezeti, a Keren Kajemeth által rendelkezésére bocsátott földterületen. Minden áldozatra kész ehelucával dus természet hozó paradicsomot teremtett. Ebből a nahalali mezőgazdasági iskolából kerültek ki a legjobb zsidó parasztasszonyok. Ilyen „zsidó parasztasszony“ Chana Meisel Schochat is. Ada Fischmannról is beszélt, aki a Népszövetség mellé, mint a közelkelet munkásképzésének referense van beosztva. Beszámolt még Reiter Lunca arról a munkáról, amelyet a Wizo a gyermeke-nevelés terén végzett. A Wizonak sikerült Palesztinában a csecsemőhalandóságot 40 százalékról 5 százalékra leszorítani. Ismertette azt a nagy kulturmunkát, amit a Wizo nemcsak Palesztinában, hanem itt a galutban is végez. A Wizo-mozgalom napról-napra fejlődik, immár 45.000 taggal díszelkedhetik, Elmondja, hogy a Wizo munkájának komolyságát mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy az angol kormány is közvetlen tárgyalásokat folytat a Wizo-mozgalom támogatására.

Reiter Lunca másfél órány tovább tartó szabadelőadását többször kellett meghosszabbítani, amelyet a nagyszámú hallgatóság feszült figyelemmel hallgatott végig és zajos ünneplésben részesítette az előadónót.

Blum Zsigmond

Színlelőadás a katolikus gimnáziumban. Egy szerződés nélkül maradt színészekből és néhány jövevű kolozsvári műkedvelőből alakult — egyelőre kísérletképpen csak alkalmi — társaság f. hó 12-én, szombaton délután 4 órai kezdettel ifjúsági és 20-án, vasárnap fél 9 óras kezdettel esti előadásban eljuttassa Zerkovitz-Harmath Aranymadár című kedves operettjét. Tekintve a mai nehéz viszonyokat, helyárat nem állapítottak meg, de műsor megváltás kötelező. A rendezést és az egyik vezetőszerepet Réthelyi Ödön vállalta. A többi szerepek, a színlap tanúsága szerint, szintén kipróbált kezekben vannak és így remélhetik, hogy a közönség támogatni fogja őket vállalkozásukban. A zenekart Rezik Károly zene-tanár dirigálja.

Kultúrtest a váradi Mizrachiban. A nemzeti alapon álló vallásos zsidó ifjúság nagyvárad-i szervezete egyre fokozottabb tevékenységet fejt ki szervezetének kiépítésére és az ifjúság nevelésére. Szombat délután Juszt Mose, a Brith Hanoar Hamizrichi elnöke történelmi előadást tartott az ifjúságnak, majd este 8 órakor Wasserstrom Sándor városi tanácsos tartotta meg a nagyszámúban megjelent ifjúság előtt folytatódó előadást az ifjúsági problémákról. Párhuzamos volt az első zsidó államiság megszünése és a diaszpórának mostani rendkívüli időszaka között. Rámutatott arra, hogy a Babiloniába elhurcolt zsidóság vezetői voltak anna kidején az első, akik megfeleltek, mivel tartoznak zsidóságnak és eszerbenhagyva szegényebborsu, nyomorgó testvéreiket, elmerültek Babylonia romlott erkölcséinek fertőjébe. Éppugy, mint akkor, szellemi és lelki vezetőik ma is tudatosan távol tartják magukat a zsidó néplélektől és egyéni kielésükben, valamint közéletükben feláldozzák a zsidó lényegét. A súlyos gazdasági viszonyok azonban egyetlen korban sem befolyásolták annyira a zsidó generációkat

a pozitív élniakarásra, mint éppen ma, sőt az évezredek mult azt bizonyítja, hogy a zsidóság örökké élő törzsét — melyről a legtöbbször a gazdasági jólét okozta asszimiláció az egyes ágakat le-

száritotta — a névtelen és nincstelen-ségbe merült zsidó tömegek ápolása tartja fenn és menti át a jövőnek. Az előadás nagy hatást gyakorolt az ifjúsági hallgatóságra.

Mentsük meg Máramaros éhezõ zsidó gyermekeit

A máramarosi zsidóság a fokozódó gazdasági krízis hatása alatt a közéleti alkalmával ismételtén súlyos és kétségbeesztő helyzet előtt áll.

A faipar teljes pangása, a speciális máramarosi helyzetből előálló hihetetlen méretű munkanélküliség felveti ismételtén azt a problémát mi történjen Sziget, Borsa, Viso stb., ezer és ezer zsidó éhezõ családjával, mi történjen ezer és ezer éhezõ gyerekkel, akiknek nincs meg reggel iskolabemenés előtt a pohár tejük és a darab száraz kenyérük és ebédre nincsen meg a tél meleg ételük.

Románia más megyéjének, ebben a súlyos gazdasági krízisben meg van az az előnye, hogy a zsidóság elszegényedett rétegei nem neheznek olyan súlyosan a teherbíró társadalomra, mint éppen Máramarosban, ahol nincsen arányban az adakozó képesség az adakozásra szorultakkal.

A tavaly Máramarosban 1000 éhezõ gyerek 3 hónapon keresztül kizárólagosan népkonyhákban kaptak táplálékát, melynek költségvetését főképpen a Joint teremtette elő, de igazán dícséretre méltóan vette ki részét Máramaros zsidósága is. Nagyban hozzájárult Románia zsidósága is ahhoz, hogy ezen népkonyhák prosperálhassanak.

A zsidó szervezeteknek és az államnak főképpen az volna a hivatásuk, hogy munkaalkalmat teremtsen, ne legyen szükség népkonyhákra. Az volna a hivatásuk, hogy az éhezõ gyerekek tanoncotthonokban helyezkedhessenek el, ahol mindaddig míg kenyérüket saját kezük munkájával megkeresik, ellátást kaphassanak. De hol van olyan erős szervezet, amely elbírná az összes éhezõ gyerektársadalom felnevelését és ellátását. Csak az állam tudná ezt keresztülvinni, azonban ilyen irányú szociális intézkedésre mi zsidók egyelőre komolyan nem számíthatunk.

A szükség törvényt bont elve alapján, nem szabad tétlenül néznünk, hogy éhezõ zsidó gyerekek legyenek a jövő generáció reményeig. Ha nem is cél-szerű, a snorer szellemet a jövő zsidóságának mai generációjával ilyen nép-

konyhák után megismertetni, de ha erőnk, egy nagyobb szabású szociális munkára nem alkalmasak, akkor leg-alább az éhezéstől, kell megmentsük őket.

A külföldi segélyező szervezetek, így a Joint is, melyek költségvetésükben mindig nagy összegekkel szerepeltették Máramarost, a világkrízis miatt nagyon leredukálták a Máramarosnak adandó segélyösszegeket is és így csak is abban az esetben lesz alkalma a Máramarosi zsidóságnak éhezõ gyermekei társadalomra segíteni, ha egész Románia zsidósága magáévá teszi ezt a problémát.

Nem szabad engednünk, hogy román-ia egyik legértékesebb, legproduktívabb zsidó rétegének gyermekei éhezzenek. Minden romániai zsidónak belső ügye kell legyen, hogy ezen gyermek-élelmezési akció eredményesen teljesítse hivatását.

A tél kopogtat sulyos valóságával, Máramarosban meleg tejet és kenyeret, meleg ételt várnak gyerekek ezrei, hogy iskolába mehessenek, hogy talmudot tanulhassanak, hogy ipari szakmában kiképezhessék magukat, Románia zsidóságának elsődrendű kötelessége kell legyen, hogy ennek lehetőségét előteremtse.

Az Uj Kelet, amely minden zsidó ügynek harcos szószólója és támogatója volt, ezennel megnyitja a gyűjtést ezen életbevágóan fontos zsidó ügy érdekében és felkér minden nemes szívű adakozót, hogy csatlakozzon adományával az akció sikere érdekében.

A népkonyhákat a Máramarosi Zsidó Árvagondozó Központ női bizottsága létesíti, amely a tavaly is, az Erdélyi Zsidó Árvagondozó, valamint a Joint American Distribution Committee támogatásával bonyolította le Máramarosban ezen akciót a legnagyobb sikerrel.

Reméljük, hogy Románia zsidó szervezetei, testületei, valamint minden együttérző adakozó zsidó hozzájárulnak adományukkal, hogy ezen népkonyhák december 1-én megnyílhassanak. Bármilyen csekély adományt szívesen fogadunk.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

TANASE Kolozsváron. Csütörtökön kezdi meg Tanase négy napra terjedő vendéjátékát a Színház Magyar Színházban. Minden nap három előadást tart Tanase, vasárnap délelőtt 11 órakor pedig külön matiné. Műsorának első száma a Tanase-film: Tanase álma, amely az első románul-németül beszélt hangosfilm. Ennek keretében lép fel Tanase több, mint másfél órás revüműsorával, személyesen, ünnepelelt revütársulatával. A közel három órás műsor helyárai példátlanul olcsók: minden páholyülés 45 lej, minden földszinti jegy 35 lej és minden erkély jegy 18 lej. — A pompás Tanase-film a Színház Mozgó már legmodernebb, új Telfonyvár hangos leadokészítőkén adja elő, amely Kolozsvár legújabb és legtekintélyesebb film-leadó gépe.

SELECT-MOZGO MŰSORA

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:
Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor:
Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:

Szegény leányt nem lehet elvenni.
Renata Müller és Hermann Thiemig.

UJ OPERA MŰSORA

Péntek, nov. 18: Lammermoori Lucia;
Scheherazade (balett).
Vasárnap, nov. 20 (este): Tannhauser.

IRANIA-MOZGO MŰSORA

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:
Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor:
Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:

Viharos mult. (Egy éjszaka szünet nélkül). Siegfried Arno és Kamilla Horn.

ROYAL-MOZGO MŰSORA

(Iparkamara új palotájában)
Ma, csütörtökön 3, 5, 7 és 9 órakor:
Megszólt a szívem. Alpar Gitta, Gustav Fröhlich, Halmay Tibor. német filmoperettje. (Western Electric csodabeszélőgép.)

CORSO-MOZGO MŰSORA

Szerda, csütörtök: Apasági R.-T. Igen mulatságos vigjáték. Spanyol zene és tánc. Főszerepekben: Fritz Schultz, Ralph A. Roberst, Hans Brausewetter.
Jön: A második Dolly Haas film.

Staniol, aluminium gyári lerakat.
Cellophan, selyempapír minden színben olcsón. Relieffékek, pergament és disz-papírok Lepage papirkereskedésében Cluj.
Kérjen árjegyzéket, mintákat.

Egy csodás puder

SZÍNHÁZ-MOZGO MŰSORA

Csütörtökön 4, 6 és fél 10-kor:
Pénteken 4, 6 és fél 10-kor:
Szombaton 4, 6 és fél 10-kor:
Vasárnap 4, 6 és fél 10-kor:

Tanase álma. Tanase vendéjátéka. Egy óra románul beszélő Tanase-film. Másfélóra Tanase-revü. Helyárok: Páholy 45, földszint 35 és erkély 18 lej.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, november 18.

Bukarest, 17: Zenekari hangy. — 20: Filharmónikus hangy.

Budapest. 9.15: Hangy. 12.05: Házi kvartett. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 1.15: Népiszkolai testnevelési tanfolyam. 2.45: Hírek. 3.30: Diákféltóra. 4: Napi jeremiáék. 4.35: Cigányzene. 5.30: Iparművészetünk helyzete. 6: Franciska Berlinben. Gaál Franciska első hangosfilmje 7: „Turani Alföld”. 7.30: Mozart: Don Juan c. opera, majd cigányzene.

Bécs. 21: Olimpiai díszhangy.
Berlin. 20: Vera Schwarz és Josef Schmidt klasszikus operettrészleteket énekel.

Lipész. 16.30: Szólisták hangy.
Varsó. 20.15: Filharmónikusok hangy.
Milánó. 19.30: Grammfón. 20.45: Szimfonikus hangy.

Róma. 20.30: Könnyű zene.
Prága. 19.20: Zongoraverseny.
Pozsony. 16: Grammfón.
Brünn. 16: Rádiózenekar.
Svájci Romand Adó. 19.15: Grammfón 21.05: Négyes.

Svájci Aleman Adó. 20.10: Gounod: Orvos akarata ellen c. operája.
Oslo. 18.30: Szór. zene.
Stockholm. 22: Dalok.
Belgrád. 20: Mozart-est.

APRÓ HIRDETESEK

Egyzseri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apró hirdetés 80 lej. Állástkeresőknek és szakszaki kedvezmény. Apróhirdetéseket előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyes mellékelve van.

Fogorvos mellé asszisztensnek, vagy gyermekek mellé román, német nyelvtudással ajánlkozik szolid urileány, aki a varráshoz is ért. Cim a kiadóban.

Eladó ecetgyár üzemben, teljes berendezéssel Naszodon, esetleg más városba való átköltöztetését magamra vállalom. Moskovits ecetgyár Rodna Veche, jud. Nasaud.

Varrónó, elsőrangú francia és angol munkás vállalja nagyon olcsón a legkülönbölegű fazonok készítését, csakis saját lakásán: Str. Tunarilor 13 a, (volt Zapo-lya ucca), ajtó 2.

Naponta frissen fejt kóser tehen- és bivalytej (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és túró kapható Schwartz Ignácénál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Kiadó csinosan butorozott szoba teljes ellátással, fürdőszobahasználattal. Calea Dorobantilor 41., I. emelet.

Eladó női és gyermek télikabát 3-4 évesnek való. Anton Pann 6.

Két szoba, konyha, fürdőszoba lakást keresek. Címeket „Pontos fizető 5” jellegre a kiadóba.

— A Banca Iyezett importból jelentik: ket terjesztett bizonyos impo-ugy, hogy eze bicijó keletkeze- gátósága közli- alaptalanok és- ben importálni- előírt formák- utal ki.

— A Palesz- Értsítést kapt- november 5-én- rencsésen Pale- „Dacia” hajó- miatt a Dacia- du! Konstanca- folyamán teha- Haifába indul- an keresztül A- nan vonattal- resztül. Alexan- vember 26-án i- ten keresztül- dul.

— Doktorrá- (Goldstein M- kai tudomány- — Aranylako- és neje Nagy- pelték szük es- 50 ik évforduló- ség vezetősége- te az aranylak-

— Halálozás- dési zsidóság- Agai Andor ba- édesanyjának, - lálával. A haty- hunyt nagysz- mették az egész- résztvevő melle- magasszárnyal- tatta az elhunyt

— Tragikus- jelentik: Izsák- kereskedő pént- a Bocskay ucca- se! a ház előtt- letlen folytán d- sa pont ott hal- gelyben akarta- azonban már es- beállott halált- után temették

— Porráégett- tóráktár, Bukat- Echinoxului 13- nagy tűz pusztí- raktár esett ál- nők tulajdonát- Vereseanu nev- kár 12 millió. A- angol fontra vo-

November 24- ter”. Novembe- te ki a Magya- „Eszter” című- adását. A dara- vásárhelyen vo- aratott. Hasonl- gal Kolozsváro- gárda, amely e- telesen tehetség- litva és olyan- művészi szempl- lani a legszigo- ter”, izzig-ve- szimiláns amer- ló meghasonlás- térést vetíti v- ténét keretében

„Eszter”-nek is- bibliai elődjéne- város zsidósága- nagy érdeklődé-

RC

HIREK

— A Banca Nationala minden engedélyezett importcikkre ad devizát. Bukarestből jelentik: Utóbbi időkben olyan hírek terjesztettek hogy a Nemzeti Bank bizonyos importcikkre nem ad devizát, úgy, hogy ezekre nézve valóságos prohibíció keletkezett. A Nemzeti Bank igazgatósága közli hogy ezek a hírek teljesen alaptalanok és a Bank minden a törvényben importálni megengedett árucikkre az előírt formák betartása mellett devizát utal ki.

— A Palesztinahivatal közleményei. I. Értést kaptunk Palesztinából, hogy a november 5-én elindult transzport szerencsésen Palesztinába érkezett. II. A „Dacia” hajó szükségessé vált javítások miatt a Dacia hajó folyó hó 29-én nem indul Konstancából Haifába. November hó folyamán tehát közvetlen hajó nem fog Haifába indulni. Utazni lehet Alexandrián keresztül Alexandrián hajóval és onnan vonattal vagy pedig Trieszten keresztül Alexandrián keresztül a hajó november 26-án indul Konstancából. Trieszten keresztül a hajó november 23-án indul.

— Doktorrá avatás. Goldstein Lajost (Goldstein Mór fakereskedő fiát Oradea) a Sorbonne egyetemen Párizsban a fizikai tudományok doktorává avatták.

— Aranylakodalmak. Kesztenbaum Adolf és neje Nagyváradon a napokban ünneptek szűk családi körben házasságuk 50-ik évfordulóját. Az orthodox hitközség vezetősége és a rabbinátus is üdvözölte az aranylakodalmat házaspárt.

— Halálhír. Nagy gyász érte a dési zsidóság kimagasló egyéniségét, dr. Ágai Andor bank- és malomigazgatót, a dési zsidóság kimagasló egyéniségét, dr. Ágai Andor bank- és malomigazgatót, a dési zsidóság kimagasló egyéniségét, dr. Ágai Andor bank- és malomigazgatót, a dési zsidóság kimagasló egyéniségét, dr. Ágai Andor bank- és malomigazgatót.

— Tragikus haláleset az uccán. Dészről jelentik: Izsák Ignác 52 éves dési marha-kereskedő péntek délben hazafelé haladt a Bocskay ucai lakására. Néhány lépésrel a ház előtt hirtelen összeesett. A véletlen folytán dr. Bár Emanuel háziorvos pont ott haladt át s azonnal első segítségben akarta részesíteni Izsák Jakabot, azonban már csak a szívzélhűdés által beállott halált konstatálhatta. Péntek délután temették nagy részvét mellett.

— Porráégett egy nagy bukaresti posztóraktár. Bukarestből jelentik: A Str. Echinoxului 13. számú házban tegnap nagy tűz pusztított, amelynek egy posztóraktár esett áldozatul. A ház Pascal mérnök tulajdonát képezi, a raktárt Josif Vereseanu nevű kereskedő vezette. A kár 12 millió. A raktár Londonban 20,000 angol fontra volt biztosítva.

November 24-én kerül színre az „Eszter”. November 24-re, csütörtökre tűzte ki a Magyar Színház Katz László „Eszter” című zsidó vigjátékának előadását. A darab első bemutatója Marosvásárhelyen volt, ahol tomboló sikert aratott. Hasonló sikerre számíthat József Kolozsváron is, mert a műkedvelő gárda, amely a darabot előadja, kivételesen tehetséges erőkből van összeállítva és olyan együttest alkot, amely művészi szempontból is meg fogja állani a legszigorúbb kritikát. Az „Eszter”, izzig-vérig zsidó alkotás, egy aszsimilációs amerikai zsidó önmagával való meg hasonlítását és népehez való meg térését vetíti vissza, egy megkapó történet keretében, amelyben a modern „Eszter”-nek is jelentős a része, akár bibliai elődjének. Az előadás iránt a város zsidóságának minden rétegében nagy érdeklődés nyilvánul meg.

SZELEKTIVITÁSBAN,
HANGVISSZAADÁSBAN.

COLUMBIA RÁDIO

VEZET!!!

— Japán rendkívüli népszövetségi delegátusa Párizsban. Párizsból jelentik: Matsouka japán rendkívüli népszövetségi fődelegátus két nap óta a francia fővárosban tartózkodik. A fődelegátust külön megbízottként küldötték Tokióból a népszövetségi közgyűlés ülészakára, amelyen a távolkeleti helyzetet és a mandzsuriai kérdést fogják megvitatni.

— Ezertizennyolc személy ellen rendeltek el vizsgálatot a francia adócsalások ügyében. Párizsból jelentik: A bázeli Banque de Commerce titkos párizsi fiókja közvetítésével elkövetett magyarán adócsalások ügyében 1018 személy ellen rendeltek el vizsgálatot. Az aktákat 38 vizsgálóbíró között osztották ki. A vádlottak első csoportját egy hónapon belül büntetőtanács elé fogják állítani.

— Tizenötévi fogságra ítélték Lengyelországban egy kémkedő táncosnőt. Londonból jelentik: A lengyelországi Gdynia kikötővárosban kémkedésért egy táncosnőt 15 évi szabadságvesztéssel büntetést szabtak. Büntetésre, egy iskolaszolgálatra ítélték.

— Boxpárja egy kommunista képviselő és a Populaire szerkesztője között a francia kamara folyosóján. Párizsból jelentik: A kamara folyosóján egyik kommunista képviselő s a Populaire szociáldemokrata napilap szerkesztője között boxpárja folyt, melynek parlamenti örök közbelépése vetett véget.

— Amsterdamban a legalacsonyabb kamattétel. Párizsból jelentik: A napi pénz kamatlába háromnegyed százalékos. Európában legolcsóbb Amsterdamban a kamattétel, ahol mindössze egy negyed százalékot számítanak fel napipénzért s ugyanennyi a váltószámítás magánkamatlába is. Párizsi pénzügyi körökben az alacsony hollandiai kamatlábat azzal magyarázzák hogy a jegybankban több mint 270 millió holland forint értékű betét hever kamatoztatlanul.

— Mórész Zsigmond: Forr a bor. A nagy diákok, az élet küszöbén álló fiatal emberek életének remek regénye, a nagy író legújabb műve. Az Athenaeum 68 lejes diszvázonkötésű sorozatában. Egy-egy kötet 3—400 oldal. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lapeganál Cluj. Kérje a 12 kötetes szenciós sorozat jegyzékét.

— Algir sulyos pénzügyi nehézségekkel küzd. Párizsból jelentik: Algir súlyos pénzügyi nehézségekkel küzd. Költségvetését most állítják össze, amelyet min. málisra fognak megszabni, de még így is szükséges lenne több mint százmillió frankra. Ennek sürgős előteremtését kéri a kormány lehetetlennek tartja a kérés teljesítését s így Algir nem számíthat arra, hogy a várt pénzügyi segítséget megkapassa. Marokkónak is nehézségei vannak a gazdasági válság következtében.

21783 mozijegy 369542 lej értékben 11 nap alatt

Temesváron minden tolongás nélkül Alpár Gitta „Meggzólt a szívem” filmjének előadásánál — elővételi jegypénztár útján. A kolozsvári ember sem szeret talakodni, tehát a Royal mozgó igazgatósága is berendezte a délelőtti 11 órakor kezdődő ELŐVÉTELI PÉNZTÁRT ehhez az ultrafilmmhez. (GUSTAV FRÖLICH ELVESZI FELESÉGÜL A SAJÁT FELESÉGÉT).

— Tovább folyik az öldöklő harc Bolívia és Paraguay között. Londonból jelentik: A Gran Chaco területen tovább folyik a zöldöklő harc Paraguay és Bolívia csapatai között. A paraguayiak visszafoglalják a bolíviaiakat. A többnapos ütközetben 1700 katona esett el.

— Hatszáz vagon orosz buza van utban a Dunán Pozsony felé. Párizsból jelentik: A Matin távirata szerint 600 vagon oroszországi buza utba van a Dunán Pozsony felé. Nem tudni hogy eladott áruról van-e szó, vagy pedig az oroszok csak későbbi eladás céljából akarják Pozsonyban elhelyezni a kikötői raktárakban az árut.

— Egy delabessziniai törzs betört a Ke nyra területre. Londonból jelentik: Egyik delabessziniai törzs tagjai betörték a Ke nyra területre s a Galla törzs falvait elpusztították, jószágait elhurcolták és százötven embert megöltek. A támadók modern fegyverekkel voltak felszerelve, míg az áldozatul esett harcosoknak csak lándzsáik voltak.

Franz Werfel: A Nápolyi testvérek. Hat nápolyi testvér izgalmas életregénye a mai Olaszország és a mai Európa megragadó korszakában. Az Athenaeum 68 lejes diszvázonkötésű sorozatában. Egy-egy kötet 3—400 oldal. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lapeganál Kolozsvár. Kérje a 12 kötetes szenziós sorozat jegyzékét.

— Ügyvédi hír. I. Sraibmann ügyvéd Bucaresti, Strada Blanari 6, a Zsidó Párt központi jogvédő irodájának ügyvédje mindennemű peres és perenkívüli ügyekben a jogkereső közönség rendelkezésére áll.

— A has teltsége, májtájéki fájdalmak, emésztési nehézségek, gyomorbelihurut és sárgaság a természetes „Ferenc József” keserűvíz használatával által megszüntethető és az agy, a szem, tüdő vagy szív felé irányuló vértőlulások ellensúlyozhatók. Gyomor- és bélspeciálisták igazolják, hogy a Ferenc József vízzel, különösen az ülő életmód következtében jelentkező bajoknál, nagyon kedvező eredményeket érnek el. A Ferenc József keserűvíz gyógy szertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Az új francia költségvetési tervet szétosztották a parlamentben. Párizsból jelentik: Az új költségvetési tervet szétosztották a parlamentben. A terv csökkenti a köztisztviselői illetményeket és a háborús nyugdíjakat. Másfélmilliárdos kölcsönt is fognak az év folyamán az államkincstár részére felvenni s adókat emelnek és új adókat vezetnek be. Ezzel a 48 milliárdos költségvetés egyensúlyba volt hozható s feleslege is lesz, körülbelül 22 millió frank.

NAPRÓL NAPRA

Stanislawski, a moszkvai Gorkij-színház igazgatója feleségével, fiával és orvosával átutazott a német birodalmi fővárosra, vissza Moszkvába. Az újságírók előtt tett nyilatkozatában kijelentette, hogy olyan nagy színházjegyekben a kereslet, hogy színházában a jövő májusig már minden jegy elkelt. A Gorkij-színház ideai műsortervén jórészt modern írók szerepelnek, de egy sereg reprimt is fognak adni a drámairodalom klasszikusainak alkotásaiból.

Josephine Baker legközelebb ismét olyan revüben fog fellépni, amely öt banánfák között és banán-toalettben mutatja be a közönségnek. A néger sztár eltökélt szándéka újra frappprozní Párizst.

Sevilla városi tanácsa szerződésben kötelezte magát a friedrichshafeni léghajóépítő társasággal szemben arra, hogy a város repülőterén a Graf Zeppelin befogadására alkalmas léghajócsarnokot egy éven belül felépíttesse. A szerződést a Zeppelin-társaság részéről dr. Eckener írta alá.

Al Jolson szerződést kötött egyik amerikai autógyárral, melynek rendelkezéseire képet a rádióban variétészámja leadása előtt dicsőretet kell mondania a vállalat új autójáról. A népszerű filmszínész jó véleményéért heti ötezer dollár honoráriumot kap a gyártól.

München nagy rádióállomását a jövő év elején helyezik üzembe. Antennaerőssége 60 kilowatt lesz.

A jodspuri maharádzsa a croydoni pilótérről kontinentális légi körútra indult.

Jack Diamond meggyilkolt newyorki bandavezér barátja: K. Roberts Havannából utban van Hollywood felé, ahol filmszerződést kapott.

— Svájce újabb felemelt importvámokat léptet életbe. Bernből jelentik: November 22-én 93 áruféleségre új felemelt importvámok lépnek életbe.

Kabát szép Kabát jó!
Kabát olcsó!
Hoi! Hoi!

A Pompadour-ban
Cluj-Kolozsvár, Cal. Regele Ferdinand 21.

— Százhuszonöt amerikai nagyvállalat kétszázhetvenhárom millió dollár veszteséget mutat ki. Newyorkból jelentik: Az év háromnegyedének üzleti eredményét publikáló mérlegek összegezéséből az állapítható meg, hogy 125 nagyvállalat 277 millió dollár veszteséget mutat ki az elmúlt évi 303 és a két év előtti 689 millió dollár nyereséggel szemben, nem is szólva az 1929-es üzleti eredményről, amikor a vállalatok az év első kilenc hónapjában 1118 millió dollár összesített nyereséget mutathattak fel. Legnagyobb arányú jelenleg a veszteség az acél- és autópárhuzban, míg a petróleumi ipar kis nyereséggel még tartja kivételes pozícióját. Viszonylag ellenállóképességű volt a válsággal szemben az amerikai élelmiszeripar is.

legfisztabb zene, tökéletes szelektivitás

RCA-rádió

Körlet-képviselő: **„Constructio”** Cluj, P. Unirii 32. Telefon: 83.

URS MIL
MUSOL
0-kor:
kor:
kor:
or:
e vendégjátéka.
elő Tanase-film.
vü. Helyárak:
65 és erkély 18

18.
hangv. — 20:

v. 12.05: Házi.
elzés, időjárás.
lési tanfolyam.
lóra. 4: Napi.
ene. 5.30: Ipar.
Franciska Ber.
6 hangosfilmje
6 Mozart: Don
gyzene.
hangv.
varcz és Josef
erettárszleteket

hangv.
nikusok hangv.
n. 20.45: Szim

ne.
rseny.

5: Grammofón

10: Gounod:
ája.

ESE
6 lej, va
kisebb apró
resóknak
rőhirdetés
és levelet
portóbilys

ensnek, vagy
émet nyelv-
ileány, aki a
tóban.

teljes beren-
más városba
ra vállalom.
Weche, jud.

a és angol
són a legk
csakis saját
(volt Zapo

er tehén- és
é), valamint
ó kapható
Filipeacu
vegetárius
kapható. Csab

szoba teljes
attal. Calea

kabát 3—4

obás lakást
zető 5“ jel-

UJ KELET Legújabb hírek

A főtárgyalás alatt ideiglenesen szabadlábra helyezték a temesvári halálvonat váltóőrét

A mentőtanuk hosszú sorát hallgatták ki a temesvári vasuti katasztrófa előidézésével vádolt váltóőr bűnperében. Szerdan folytatódik a tárgyalás

Timisoara-Temesvár, november 16. (Az Uj Kelet tud.) Szerdan délelőtt 9 órakor a temesvári törvényszék újra összeült, hogy folytassa a Csermák váltóőr bűnügyében ismeretesen elnapolt főtárgyalást. A törvényszéki tárgyaló terem ezúttal is zsúflásig telt meg érdeklődőkkel. Mikor a Ganea-Popovici tanács tagjai bevonultak a terembe, itt már zsúfolt tárgyalóterem fogadta őket. Az ügyészi székben Buzoianu ügyész foglalt helyet, a védelmet Nicolae Constantin látja el.

Elsőnek Turcoi János vasuti postást hallgatják ki, aki a végzetes este szolgálatba volt. Turcoi elmondja, hogy a halálkocsit követő postakocsi a szerencsétlenség után még harminc métert futott és csak azután szikkolt ki. Perdöntő fontosságú tanut vallomására megesketik. Ezután Velici Constantin bűnügyi osztályfőnököt hallgatják ki, aki elmondja, hogy a szerencsétlenség után a helyszínrre szállt ki, ahol kihallgatásokat foganatosított. Szerinte az átváltási művelethez 50—60 másodperc elegendő.

Több jelentéktelen tanuvallomás után Sandru Ilie kocsivezetőt hallgatja ki a törvényszék. A kalauz elmondja, hogy a mozdony utáni kocsi tartózkodott. A védelemnek e nagyon fontos tanujához Nicolau Constantin ügyvéd különböző kérdéseket intézett. Sandru Ilie elmondta, hogy látott valakit az órház előtt arccal a vonat felé állani. Arra nem emlékszik határozottan, hogy ez az ember Csermák volt, mert akkor már sötétedett és az alak nem volt felismerhető. A további kérdésekre elmondja, hogy ez az ember nem is lehetett más, mint Csermák. Vallomására megesketik.

Újra néhány jelentéktelen tanut hallgattak ki, majd Kneip Róbert váltóőrre került sor. Kneip Róbertet a vád egyik legfontosabb tanujának tartják. Elmondja, hogy két nappal a szerencsétlenség előtt megvizsgálta a 14-es váltót és ezt hibátlanul találta. Nicolau védő erre azt a kérdést tette fel, hogy volt-e a 14-es váltón biztosító készülék? A tanu kijelenti, hogy nem

volt. Még két tanut hallgatnak ki ezután, majd az ügyész és a védő egyaránt kérte hivatalos szakértők kihallgatását. A törvényszék helyt adott a kérésnek és az elnök bejelentette, hogy a szakértők kihallgatására szerdan, 24-én kerül sor és erre az időpontra a tárgyalást elhalasztják.

Nicolae védőügyvéd emelkedett ezután szólásra és hosszabb beszédben kéri a védelemnek szabadlábra helyezését. A védő ügyvéd kifejtette, hogy a törvényszék előtt már a tanuk hosszú sora vonult el, úgy a vád, mint a védelem részéről. A tényállás megvilágítására sem a vád, sem a védelem nem kérte újabb tanuk beidézését és bár még a szakértők kihallgatása hátra van, a bizonyítási eljárás befejezettnek tekinthető. Így Csermákot már nem befolyásolhatja a törvényszéki tárgyalás további menete, szökésétől pedig nem lehet tartani. Csermáknek évtizedes egzisztenciája van Temesváron, családja itt él. Az elhangzott tanuvallomások jó része kedvező volt a vádlottra nézve,

nem beszélve a közvéleményről, mely már az első percben Csermák ártatlanságáról volt meggyőződve. A védőügyvéd felolvassa a bűnügyi perrendtartás vonatkozó paragrafusait, melyek szerint a vádlott szabadlábra helyezhető, amennyiben a tanuvallomások többsége mellette szól.

Az ügyész nem replikázott a védőügyvéd kérésére, mire a törvényszék tanácskozásra vonult vissza, majd Ganea elnök kihirdette, hogy a törvényszék Csermák András ideiglenesen szabadlábra helyezte az ügyész felé, aki, ha fellebbezést jelentett volna be, Csermáknek még várnia kellett volna a táblai tárgyalás döntésére is. Buzoianu ügyész azonban általános és kellemes meglepetésre csak annyit jelentett ki, hogy megnyugszik az ítéletben és így Csermák ideiglenesen szabadlábra helyezése jogerőre is emelkedett. A tárgyalás után a hatalmas közönség szerencsekívánataival árasztotta el Csermákot. A közönség nagyrésze megvárta, míg Csermák elhagyta az ügyészségi fogházat és a szabadlábrahelyezett váltóőrt lelkes ünneplésben részesítette.

Az angol kormány még karácsony előtt szeretné keresztülvinni a világgazdasági konferencia megalakulását

London, november 16. Kormányhoz közelálló körökben azt hangoztatják, hogy a kormány keresztül szeretné vinni a világgazdasági konferencia megalakulását még karácsony előtt s azt, hogy

albizottságokat küldjenek ki — egységes megállapodást leszögezve — a főbb irányelvekre nézve. Ez az óhaj azonban aligha fog realizálódni s a konferencia megnyitója valószínűleg elmarad áprilisra.

Hatalmas vihar tombol a Fekete tengeren

Több hajó hajótörést szenvedett

Bucuresti-Bukarest, november 16. A Fekete tengeren óriási vihar dühöng, amely a hajóközlekedésben igen nagy zavarokat okoz. A Ceres amsterdami 2700 tonnás hajó, amely gyarmatárut szállít, zátonyra futott és segítséget kért. A konstancai kikötőből küldött segélyhajónak sikerült a Cerest és le-

gényességét megmenteni. Megsérült a Methuri nevű görög hajó is és a Dacia román személyszállító gőzös, amely helyett a Pricipesa Ileana-nak kellett volna az utasokat tovább szállítani, de ez a hajó is sérüléseket szenvedett, úgy hogy az utasokat idegen hajók hozták el Konstancába.

Százhuszmillió munkanélküli van a világon

Hogyan lehetne enyhíteni a gazdasági válságon

Prága, november 16. (Az Uj Kelet tud.) Harold B. Butler, a genfi nemzetközi munkaügyi hivatal igazgatója, érdekes előadást tartott a cseh fővárosban a világválság szociális vonatkozásairól. Rámutatott a világválság közvetlen szociális következményeire, amelyek közül a legérzékenyebbet érinti az emberiséget a fizetések leszállítása, a gyermekek elégtelen nevelése és táplálása, a munkanélküliség és a bizalmatlanság. A legújabb adatok szerint az ipari munkanélküliség 20—30 százalékra rug. Anglia az elmúlt évben 120 millió fontot fizetett ki a munkanélkülieknek, Németország hárommilliárd márkát adott ugyanerre a célra. Északamerikában 300 millió dollárt irányoztak elő a munkanélküliek támogatására és több mint egymilliárd dollárt különböző gazdasági testületek számára. Svájc 38 millió frankot költött 1931-ben

a munkanélküliekre. A világon összesen 25—30 millió munkanélküli van, akik családtagjaikkal együtt 120 millió hatalmas tömeget alkotnak. Ennek természetes következménye a vásárlóképeség és a bankbetétek csökkenése. A munkanélküliség emelkedéséhez hozzájárult a racionalizálás is. A szakértők megállapításai szerint Északamerikában bizonyos munka számára 1929-ben száz alkalmazottat tartottak. A helyzetet az is súlyosbítja, hogy az emberek, akiknek pénzük van, a bizonytalanság hatása alatt teaurizálják vagyonukat. A javulás a bizalom helyreállításában, a valuták biztonságában, a kereskedelmi és politikai kapcsolatok ki-mélyítésében és az ipari tevékenységnek az egyes országok közötti kontingentálásában kell keresni.

Strada Memorandului
Déri 3.

gallér és bunda modelje

elismert **Márka**

elegáns kivitel és olcsó árak

Egy heti tartózkodásra Dániába utazott a volt orosz népbiztos

London, november 16. Az Evening News konstantinápolyi távirata közli, hogy Trockij családjával hajóra szállott s elutazott Törökországból, Dániába. A számozott orosz volt népbiztos partraszállásától számított egy héten át tartózkodhat Dániában s ezidő eltelté után vissza fog térni Törökországba. Trockij engedélyt kapott arra is, hogy Koppenhágában előadást tarthasson.

Az osztálysorsjáték huzása

Bucuresti-Bukarest, november 16. Az Osztálysorsjáték mai huzásának eredményei: 100.000 lej: 5158, 50.000 lej: 50.814, 15.391, 20.000 lej: 25.354, 22.431, 38.531, 42.725, 15.000 lej: 67.013, 58.467, 33.630, 17.378.

Végzetes autobusz-karambol a főúton

Bucuresti-Bukarest, november 16. Câmpulungból (Muscel megye) jelentik, hogy Leordeni községben a primáriától néhány száz lépésnyire a Pitesti 53 sz. autobusz teljes sebességgel neki rohant egy fának és felborult. Az utasok közül négyen meghaltak, 12-en megsebesültek, köztük többen súlyosan.

A Jasi főtanács gyűlése

Bucuresti-Bukarest, november 16. Jasiiban a román nők politikai és polgári emancipációjáért küzdő egyesület tegnap ülést tartott Meisner Elena elnökletével. Elhatározták, hogy memorandumban fordulnak a kormányhoz, tiltakozva a nőknek az állami hivatalokban tervezett leépítése ellen.

A CFR szigorú szankciókat ígér a harag vasutasoknak

Bucuresti-Bukarest, november 16. A CFR vezérigazgatósága rendeletet intézett az összes forgalmi közegekhez, amelyben felhívja a figyelmet, hogy az utóbbi időben számos szerencsétlenség keletkezett a vasuti személyzet mulasztása vagy hanyagsága következtében. A rendelet a legszigorúbb büntetéseket helyezi kilátásba azoknak, akik kötelességüket elhanyagolják.

Ha eddig várt, most olcsón veheti meg: Has Szejik I., II., III. Glaeser 902. sek. a híres könyveket. A 4 kötet összesen 160 lej. Lepagenál Kolozsvár. Kérjen antikvár jegyzéket.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. sz. Telefon 9-77.

Kérjen csak

Kapható mindenütt!

DIAMOND PÉNGÉT

Taxa postală
No. 224.716

Baron L. F.
Telefon: 2-77
Kavonta 118.
Évre 888, egész
földre: Havon
Félévre 6, egész
detések díjazza
KELET az
seidóság egye
kink utányi
rta megjelölés

inflac 6 es

A Lupu-párt
eső helyén fel
gár.

Tették oka
A polgártárs
ramja, amely
aranyhegyeket

Felment téh
párt egyelőre
mellett dolgoz
ram részleges

A szerencsét
reményében r
tott, Es egész
ő számára esa
Lupu-párt klub

Megszaporodo
ma, ami egy bi
ciónak is neve

Kemények de
inflációja —
egy jóindulatu
ségbeesett lakos

Herriot, az
és Tardieu

Pesten Feld O
nagyon elbődult,
kűdt aztán felép
jegyzésre érdeme

Feld Olga régi
maga egyik legje
gyar fővárosnak,
ládok sarja és s
ciplinák tanárnő
ságot.

Feljegyzésre
örségnek elvi jel
az öngyilkosság
ugyanis mihely k
örség életvédelmi

az a szabály és
kos jelöltet nagy
zik, miért akarta
ket, amiket Pest t
parlamentari épüle

kat, színházakat,
a jó magnásplety
Miért? Ilyenkor a
vagy konokul ha

szidja, amely nek
sok pesti gyönyör
hogy mindez néhá
létezik, a többiek
gyezni.

A rendőrtiszt
rendszerint egy s
akkor a szivére
vallási és politik
és a szenvedések

meg előtte, ezzel
rendőrség nem az
nem az az ithag
mint amilyennek a
írók és politikusok

esetében még egy
tak be. Az öngy
bucsuveleleit nem
zónak. A hivat

tudnikill ezentul
zűdő öngyilkosságo
zetteknek, de ha
visszaadják neki,
a levelek tartalmát

nek voltaképpen sz
Meg kell mindert
ennyi gyöngéség
szeretet láttára. M
terjeng a rendőrsé
tak, azt mondják,
szirászi kertek köz

Mimóza a re

Az uj francia les
mél kritika megáll
bak, hogy tudnikill
egyéb, mint Európ
zesének ábrándja —
alatt.

Eddig még mind
tervnek ez volt a t
a forma és a csoma
Kétségtelen hogy
az eddigiek között a
ben a legmegtévesz
Finom azért, me